hentes. Ipſa vitia mortem accelerant gula, libidine, maledicentia ab inimicis, cura ambitionis. Segneri ſ. 1. die Cineris.

Anni impiorum breviabuntur. Prov. 10. 27. Nolite fidere; licèt enim mortem videatis inſidentem equo ſtrigoſo, pallido, macilento, ut Joannes vidit, Apoc. 6. 8. armata tamen venit calcaribus; quibus ſonipedem ſuum ad velociſſimum curſum ſtimulat. *Stimulus mortis peccatum*, 1. Cor. 15. 56.

Non ſit bonum impio, nec prolongentur dies ejus; ſed quaſi umbra tranſeant, qui non timent faciem Domini. Eccl. 8. 13. Quod ait, non prolongabit diem in umbra, ita intellige: peccator diu non erit in vita; quia videlicet totum tempus vitæ ſuæ, quantumvis longum ſit, non reputabit eſſe umbram; ſed ſollicito ſtudio ſibi comparare ſtuduit, quæ fluxa, & temporaria ſunt; tamquam eſſent perpetuò duratura. Olympiodorus hic.

Ecce ego adjiciam ſuper dies tuos quindecim annos. Iſ. 38. 5. Sicut Deus Ezechiæ ob pietatem adjecit quindecim annos vitæ; ita eoſdem impiis regibus dempſit, & demit. Ita Anaſtaſius Imp. ait Zonaras, vidit virum terribilem cum libro, qui ei dicebat: ecce ob perverſitatem fidei tuæ, annos quatuordecim vitæ deleo. Cumque oraculo didiciſſet, ſibi igne pereundum; ciſternam multis meatibus in palatio aperuit; ut ea ignem, ſi ingrueret, reſtingueret. Sed fruſtra; nam igne cœleſti, puta fulmine, eſt ictus. Corneſius hic.

§. XXVIII.

Dubium magnum, an peccator recepturum ſit gratiam.

D*Imiſit corvum, & non revertebatur*. Gen. 8. 7. Corvus avis tenebroſa, imago peccatoris, uti Tertull. Auguſt. Ambroſ. Clem. Alexandrinus. Multi peccatores non revertuntur ad arcam quomodocumque invitati. Incerto Auth.

Corvus dimiſſus, & non reverſus, figuram peccatoris tenet ad regnum Dei non revertentis. V. Beda hic.

Mulier quid ploras? quia tulerunt Dominum meum, & neſcio, ubi poſuerunt eum. Joan. 20. 13. Cùm Deus nobis per peccatum aufertur, ſummè timendum: eò quod ignoremus, an non æternum ablatus ſit. Hæc in Magdalena juſti planctus cauſa: non ſolùm, quòd ablatus ſit; ſed quod ignoret, ubi poſitus? an eum ſit receptura? Divini ſpiritus mores hi ſunt. Joan. 3. 8. *Spiritus, ubi vult, ſpirat, ſed neſcis, unde veniat; aut quò vadat*. Neſcis, unde veniat? an ab auſtro amoris? an Aquilone odii? an miſericordiam, an juſtitiam, tibi præſtiturus. Neſcis & quò vadat? an ad tam parvam viciniam, ut reverſurus ſit? an tam longè à te recedat, numquam ad te denuò reverſurus? ſapientiſſime monet Gregor. Naz. or. in S. baptiſma, perpendens reſuſcitatum Lazarum: cavè, nè rurſus emoriaris, funibuſque peccatorum conſtringaris: incertum eſt enim, an rurſus ad vitam excitandus ſis. q. d. cave, iterum peccatis vitalem ſpiritum Chriſti abigere: incertum eſt enim; an in te rediturus ſit per ſanctam cogitationem; forſan in æternum te derelinquet. Ponite vobis ob oculos fallax illud conſilium, quo nixus Sampſon, miſere in manus hoſtium devenit. Judic. 16. 20. qui, Dalilæ lenociniis captus, in ejus gremio, à ſomno, & laqueis, ſecurè ſemel, & bis, & ter ſe dedit; & toties incubante crinibus ſui ſpiritu, à ſomno, & laqueis, ſe facilè expediebat. Factum tandem eſt; quòd dum iterum fallaci gremio ſe dormiturus committeret, ejus crines abraderentur. Tunc inimicorum clangore excitatus à ſomno conſurgens dicebat in animo ſuo: *egrediar, ſicut antè feci, & me excutiam; neſciens, quòd receſſiſſet ab eo Dominus*. O communis hominum perditio! eò, quòd aliquoties ſe à laqueis mortis liberaverint, dante Domino; non dubitant iterum illaqueari: neſcientes, quòd Dominus receſſerit; & an velit iterum reverti. Baeza t. 1. l. 5. c. 2. §. 3.

§. XXIX.

Peccatori nec ſacra loca proſunt; ejuſdem varia pericula.

E*T arca Dei capta eſt*. 1. Reg. 4. 11. Arca ſpoliati ſunt: ut intelligant peccatores, nullum ſibi fore, etiam in ſacris locis, contra Dei iram, munimen. Jer. 12. 7. *reliqui domum meam, dimiſi hæreditatem meam*. Levit. 10. 2. Nadab, & Abiu, in ſacris locis mulctantur. Num. 16. 31. Chore, cum ſeditioſis, ante tabernaculum igne perit. 1. Reg. 4. 18 Heli Sacerdos in loco ſancto fractis cervicibus expirat. 1. Reg. 6. 19. Bethſamitæ in conſpectu arcæ damnantur. Mendoza in 1. Reg. 4. 11.

O quàm horreret homo ſerpentem habere in ventre! & certè periculoſius eſt, unum peccatum in corde, quàm mille ſerpentes in corpore. S. Bonaventura ſ. 4. D. 3. Quadr.

Qui diu male vivendo, uſque ad extremum vitæ ſine pœnitentia perſeverant; tales duodecim pericula digno Dei judicio, incurrunt: ex quibus difficillimum, & quaſi impoſſibile eſt, animam evadere cum ſalute. S. Bernardinus t. 1. ſ. 13.

§. XXX.

Peccator reſpiciens alios peccatores.

P*Eccator homo vitabit correptionem; & ſecundùm voluntatem ſuam inveniet comparationem*. Eccl. 32. 21. q. d. fugiet objurgationem; &, ut pertinaciam ſuam tueatur, mille conquiret exempla, quibus ſe excuſet, & defendat. Sed hæc illi parum proderunt: nam; ut ait S. Hieron. ep. 36. culpam numerus peccantium non minuit; & in perſonis, non rebus, eſt accuſatio. S. Chryſoſtom. hom. 29. ad pop. Antioch. aquarum venæ, etiamſi nullus veniat aquatum, manant tamen: & fontes, quamvis hauriat nemo, ſcatebras emittunt. Quod ſui muneris eſt, fundunt libenter, & liberaliter aquam; neque cogitant, utrum alii eas hauriant. Didacus Nyſſen. Vit. Abr. l. 1. c. 3.

Manebat in monumentis. Luc. 8. 27. Scilicet mortuorum imitatus exempla. Semper enim depravatus homo ſic quærit exempla malorum; ut liberiùs agat, quod malè diſpoſuit: ut ſibi ſocios inveniſſe videatur; nè ſingularis appareat in peccatis. Quærit malus exempla malorum, quibus poſſit eſſe deterior; non bonorum, quibus poſſit reſiliens à malis ad meliora converti. Sim. Caſſ. l. 5. c. 16.

Scio, quia quærentes licentiam malefaciendi quærunt ſibi exempla malè viventium; & multos infamant, ut ſocios invenire videantur. S. Aug. ſ. 2. de vita Clericor.

Nè tibi de multitudine peccantium ſimilium blandiaris, & dicas: non ſolus hoc ego egi; multos habeo ſocios: ſed recogita, quia multitudo ſociorum impunitatem non facit criminum. Nam in Sodoma, & Gomorrha; in totis quinque civitatibus, innumerabiles utique habitabant populi; & omnes pariter, qui libidinosè corpora ſua tractaverunt, igneis imbribus conflagrarunt. S. Ambroſ. c. 9 ad virg. lapſam.

Quid proderit multitudo, ubi ſinguli judicabimur. S. Eucherius ep. 1. paræn.

Eſſe jam inter nocentes innoxium, crimen eſt: malos, quiſquis non imitatur offendit. Conſenſere jura peccatis, & cœpit licitum eſſe, quod publicum eſt. S. Cyprianus ep. 2.

§. XXXI.

Peccator infert ſibi graviſſima damna.

A*Bſcondit ſe*. Gen. 3. 8. Nota quinque peccati effectus, primis aperti ſunt oculi. 2. Nuditas, 3. pudor, 4. vermis conſcientiæ, 5. metus divini judicii. Cornelius hic.

Qui diligit iniquitatem, odit animam ſuam. Pſ. 10. 6.

Qui in uno peccaverit, multa bona perdet. Eccl. 9. 18. Hebr. *peccator unus multa bona perdet*. Arab. *cùm peccaverit unus, peribit bonum plurimum*. Greg. Thaumat. Stultitia unius. Alii ſic exponunt: parvus error in principio, niſi ſtatim corrigatur, in multos deducit, juxta illud: clavus unus perdit equi ſoleam, ſola equum, equus equitem; eques caſtra, caſtra Rempublicam. Adam unus homo uno inobedientiæ peccato totam poſteritatem perdidit. Achan tota caſtra Iſrael. Joſ. 7. 13. Stulta duritia unius Roboam perdidit decem tribus. 3. Reg. 12. 14. 20. Cornelius hic. Unus, quiſcumque is demum ſit, dum ſe peccati ſorde commaculat; & bona corrumpit, quæ ſibi ex acquiſitis virtutibus inſidebant: & multos etiam malo exemplo ad imitationem inducit. Olympiodorus ibidem.

Quòd ſi oculus tuus dexter ſcandalizat te, erue eum. Matth. 5. 29. Genuinè hæc metaphora petita eſt à Chirurgo. q. d. ſicut læſi, & ægri, curant; ut chirurgus membrum etiam nobiliſſimum, & ſummè neceſſarium, quale eſt oculus dexter, & manus, exſcindat; ſi inde pendeat totius corporis ſalus; ita & vos, ò Fideles mei, moneo; ut quodvis damnum priùs ſubeatis, quàm culpam, præſertim lethalem, committatis: ut ſcilicet, quidquid vobis eſt offendiculo, trahitque ad peccatum; licèt tam charum ſit, & neceſſarium, quàm dextra manus vel dexter oculus; id planè reſecetis, quantumvis doloris, & incommodi, vobis inferat. Cornelius hic.

Joannem ego decollavi. Luc. 9. 9. Joannes eſt vir juſtus, in quo eſt gratia: caput ejus eſt Chriſtus. Joannes ergo decollatur, quando mortale peccatum perpetratur; per quod Chriſtus amittitur. Hugo Card. hic.

Habens poculum aureum in manu ſua plenum abominatione. Apoc. 17. 4. Quicumque enim per pulchritudinem, & delectationem, creaturam allicit ad peccatum; quaſi de auro bibit venenum. S. Bonav. ſ. 2. D. 3 Pent.

Dæmoniacus rex Saul furioſum peccati regnum, David autem pacatum juſtitiæ regnum ſignificat. In ſingulis hominibus, quamdiu non liberantur gratia Chriſti, peccatum regnat, & tamquam furioſus ſeſſor equum ſubactum calcaribus urget, flagellis diverberat. S. Rupertus in 1. Reg. 21.

Habet & anima ſuos noxios cibos; quibus impinguata, etiam ſine eſcarum abundantia, ad luxuriæ prærupta devolvitur. Detractio cibus ejus eſt, & quidem perſuavis. Ira etiam cibus ejus eſt, licèt minimè lenis. Invidia cibus eſt mentis,

tis, virulentis eam ſuccis corrumpens &c. Caſſianus de cœnob. Inſtit. l. 5. c. 21.

Peccati perpetratio eſt ſicut extinctio lucernæ: lucet enim peccator, antequam peccet, ſalutari cognitione, & vitali ardore, ſeu vivifica dilectione altiſſimi Conditoris. S. Bernardinus t. 2. ſ. 12.

§. XXXII.

Peccator etiam aliis noxius.

Ex Veteri.

S*Pinas, & tribulos, germinabit tibi*. Gen. 3. 18. Poſt violatum mandatum ſpina quoque, juxta Domini ſententiam, è terra enata, atque amœnitati roſæ conjuncta eſt: nimirum ut contempti præcepti nobis memoriam refricet: & quod terra hac pœna mulcta eſt, ut ſpinas, & tribulos, nobis proferre neceſſe habeat. S. Joan. Damaſc. l. 2. orth. fid. cap. 10. Roſa illo tempore ſine ſpina fuit: nam poſtea pulchritudini ejus adjuncta eſt: ut eſſet videlicet voluptati ſollicitudo contigua, reminiſcentibus nobis peccatum; cujus gratia dumos, & vepres, generare terra damnata eſt. S. Baſilius Cæſar. l. 5. hexam. Propter unum *malum* multi boni patiuntur. Quare volatilia, natantiaque, quæ quinta die plaſmata ſunt, benedictione donantur? non autem terreſtria animantia, quæ ſexta die? Reſpondet Strabus, ideo fortè, quia inter ea erat ſerpens. Novarinus Agn. Euch. Ex peccato Adæ ſol, & luna, perdiderunt multùm de claritate. S. Vinc. Ferr. ſ. 6. D. 1. ad.

Delebo hominem, quem creavi; à facie terræ. Gen. 6. 7. *Tactus dolore cordis* hoc dixit. Sed cur à Deo reptilia, & volatilia, cum homine peccante pariter delentur, aquatilibus illæſis? Lyran. quia peccata hominum non fuerunt facta in aquis; unde nullam contagionem contraxerunt. Creaturæ inſenſibiles, dum peccatoribus ſerviunt, pœnas peccatorum participant. Mendoza in 1. Reg. 15.

Sicut paradiſus Domini. Gen. 13. 10. Annot. 21. Illa terra, quæ antè erat *ſicut paradiſus Domini*, poſtea horrida, ut Infernus facta eſt. Id. ib.

Uſurpaverunt ve anathemate. Joſ. 7. 1. id eſt, de ſopliis Jericuntinis; quæ anathemati; id eſt, excidio, & incendio, à Deo erat addicta. Nota: unus Achan id fecerat; illius tamen unius peccatum toti corpori tribuitur. Ut oſtendatur, quàm Deo res exoſa, & inviſa, ſit peccatum: utpote quòd, ab uno admiſſum, tam multos iræ, & vindictæ divinæ, ſubjecerit. Cornelius hic.

Percute Amalec & demolire univerſa ejus. 1. Reg. 15. 3. &c. Percuti jubetur Amalec, in exemplum divinæ juſtitiæ; quæ, ſine ulla perſonarum acceptione, dignitatum diſcrimine plectit; & ſeverè, etiam res inſenſibiles, & inanimes, quæ ullum peccatoribus auxilium ad peccatum præbuerunt. Mendoza in 1. Reg. 15. Annot. 21.

In anno, quo mortuus eſt rex Ozias, vidi Dominum ſedentem ſuper ſolium excelſum. Iſ. 6. 1. Cur Iſaias mortui Oziæ tempus evulgat; Vult exprimere populi commoda, quæ ex Oziæ morte profluxere. Vivente rege, peccante leproſo, & non extra urbem excluſo, cœlum omnibus clauditur, Deus nulli Prophetæ apparet, Verbi Dei fames invaleſcit: quia unius delictum omnibus erat exitium. Rex moritur, & cum ipſis peccata ſepeliuntur: Deus ſtatim Prophetas excitat &c. Eſcobar tr. 3. Coll. Ch. l. 8. ſect. 1. Obſ. 1.

Liberabo lanam meam, & linum meum. Oſ. 2. 9. Creaturæ, dum ſuo fine, ad quem conditæ ſunt, privantur; imò contra Deum aſſumuntur ad ſuperbiam, & luxum; naturaliter idipſum averſantur, captivantur, & vim patiuntur. ac reipſa dolorent, gemerent, & de injuria proteſtarentur; ſi ſenſum haberent. Deus ergo creaturas, ſic gementes ſub hac ſervitute, liberat; dum impiis eas aufert, & piis eas tradit. Cornelius hic.

Et timuerunt viri timore magno. Joan. 1. 10. Timebant, nè & ipſi quaſi receptatores Jonæ, cum eo pariter à Deo comprehenderentur, ac punirentur. Nam Deus ſubinde etiam in populo innoxio peccata aliquorum occulta punit: ut furtum occultum Achan punivit in toto populo Hebræorum inſcio, & innoxio; permittens eum cœdi à Chananæis: quia *Anathema in medio tui eſt Iſrael*. Joſ. 7. 13. ità S. Hieron. apud Cornelium hic.

Ex Novo.

Ne fortè colligentes zizania, eradicetis ſimul & triticum, Matth. 13. 29. Cur paterfamilias tritico timet? quia, cùm zizania ſupplicio afficiuntur, neceſſe erat etiam ſocium triticum pati. Eſcobar t. 1. Mir. Chr. l. 4. ſect. 2. obſ. 10.

Aſcendens in unam navim, quæ erat Simonis. Luc. 5. 3. Non turbatur iſta, quæ Petrum habet: turbatur illa, quæ Judam habet. Etſi multa illic Diſcipulorum merita navigabant; tamen ea adhuc perfidia proditoris agitabat. Caveamus igitur perfidum; caveamus proditorem; nè per unum plurimi fluctuemus. S. Ambroſ. hic.

Præceptor perimus. Luc. 8 24. Sicut navis illa, propter Jonam fugientem à facie Domini, erat in periculo; ſic & iſta propter præſentiam proditoris. S. Bonav. hic.

Pater, peccavi in cœlum, & coram te. Luc. 15. 31. q. d. delinquens omnibus exitialis extiti: cœli influxus turbavi, excitavi peſtem; & in cœlum peccans in omnes peccavi. Eſcobar tr. 3. Coll. Chr. l. 8. ſ. 1. obſ. 1.

TITULUS XIV.

PECCATORIS MALITIA.

§. I.

Peccator injurius in Deum, inhumanus.

Ex Veteri.

V*Ocem tuam audivi*. Gen. 3. 10. Adam inurbanus. Similiter Eva Gen. 2. 13. *Serpens decepit me*. Cain Gen. 4. 9. *Neſcio; num cuſtos fratris mei ſum?* Mendoza in 1. Reg. 1. Annot. 10. ſect. 4.

Adam ubi es? Ib. Quid Adam? *vocem tuam & timui*. Nota diſcrimen: Deus hominem vel culpa ignobilem compellat humaniſſimè, & proprio vocabulo onorat: *Adam ubi es?* Adam è pulvere ad ſummam repentè dignitatem evectus, Deo, non præmiſſo titulo honoris, reſpondet. *Audivi vocem tuam*, Advertit Lippomanus: aliter piiſſimus Pater, non duriùs alloquitur; ſed vocat brevi verbo: *Adam ubi es?* Adam jam coram Domino peccator, ſine honoris præfatione, & cognomine, ſine digno epitheto, Deum alloquitur. Naxera in Joſ. 5. §. 25.

Tactus dolore cordis intrinſecus. Gen 6. 6. Deus triſtari dicitur ſuper peccatoribus, quando eorum ſcelera averſatur, atque punire deſtinat. Cornelius in Iſ. 9. 17 Hinc Apoſtolus ait Eph. 4. 30. *nolite contriſtare Spiritum Sanctum*.

Pœnitet me feciſſe eos. Gen. 6. 7. Si triſtis agricola ingemiſcat, caput fricet, & dicat: utinam meum ſemen poſſem recipere! pœnitet me, quòd vel unicum granulum huic agro inſeminaverim! expectati fœnoris nihil recipio. Hæc penitudo ſatis oſtendit, agrum ſterilem votis non reſpondere; aut certè jam ſtantem, lætamque ſegetem grandine jugulatam. Deus hunc Mundum velut agrum conſervit: cœperunt *homines multiplicari ſuper terram*. Cùm autem expectaretur meſſis; ager hic urticis, & ſpinis, obſitus ſolam vitiorum ubertatem exhibuit. Hic mœſtus agricola negatis fructibus ingemiſcens; *pœnitet me*, inquit, & jacti ſeminis, & operæ conſumptæ in ſteriliſſimum hunc agrum. Drexelius Opuſc. 6. Noe c. 4.

Filii Heli, filii Belial, neſcientes Dominum. 1. Reg. 2. 12. Duplex Dei notitia, practica, & ſpeculativa. Priori caruerunt: nam, ut Orig. ait ho. 1. in lib. Judic. erant neſcientes Dominum; non quòd ignorarent Dominum, qui utique & Doctores erant cæterorum: ſed quia ſic agebant, ut agunt illi, qui neſciunt Dominum. Oſ. 4. 1. *non eſt ſcientia Dei in terra*. Chald. *non ſunt, qui ambulant in timore Dei, in terra*. Mendoza in 1. Reg. 2.

Contra omnipotentem roboratus eſt. Job 15. 25. Scelerati odere divinam potentiam. Agnoſcite Dei potentiam cum timore, & tremore; & una ſummam peccatoris temeritatem; qui audet ſe Deo opponere. Segneri ſerm. 5. die Lunæ Dom. 1. Quadr.

Intelligite hæc, qui obliviſcimini Deum. Pſ. 49. 22. O negligentia non ferenda! obliviſci Deum, qui animam dedit, carne paſcit, & Fideles ab omni adverſitate cuſtodit. Amentia eſt certè; illius memoria carere, quem præſentem ſemper conſtat exiſtere. Sed qui obliviſcuntur Deum? niſi qui præcepta ipſius iniqua præſumptione contemnunt. Caſſiodorus hic.

Servire me feciſti in peccatis tuis. Iſ. 43. 24. Peccator quaſi cogit Deum ſervire, id eſt, obſequi, & concurſu ſuo generali cooperari ſuis concupiſcentiis, & peccatis. Rurſum laborat, & quaſi ſervit, Deus in tot, tantiſque hominum peccatis, tum ſufferendis, tum corrigendis: multi enim peccatis ſuis patientia Dei, quotidie fatigant. Cornelius Hierogl. hic. *Servire me feciſti; &c.* id eſt, non ego te mihi in victimis ſervire feci: ſed tu me ſervire feciſti: hoc eſt, peccatis tuis me gravaſti, moleſtia affeciſti; & quaſi ſervus tuus eſſem, aut mancipium, oneraſti. Id. hic.

Vos eſtis onus Domini. Jer. 23. 33. Addit Lyran. onus importabile, propter peccatorum veſtrorum pondus. Quid proinde dicit Dominus? *proiiciam quippe vos*; proiiciam vos ſicut importabile onus. Did. Nyſſ. ſ. 2. D. 2. Quadr. §. 4.

Vade, ſume tibi uxorem fornicationum. Oſ. 1. 2. Recedere à Creatore, & ſervire creaturæ, fornicari eſt. Pſ. 72. 27. *perdidiſti omnes, qui fornicantur abs te*. S. Rupertus de oper. Spir. S. hic. Perverſa eſt dilectio animæ fornicantis à Deo, diligentis rem Dei, neglecto Deo. Id. in Oſ. 9.

Ex Novo, & Patribus.

Stans retro. Luc. 7. 38. *ſecus pedes ejus*, ſequelam præmittens veſtigiorum ejus; quæ per leges peccati anteceſſerat leges ejus. Præit omnis peccator Deum in ſuis legibus, non ſequitur. Sim. Caſſ. l. 8. c. 40. hìc.

Incidit in latrones. Luc. 10. 30. Latro dicitur, qui aufert invito domino alienum. Hoc omnis peccator facit, pro eo, quòd jure creationis, omnis homo, velut omnis creatura alia, eſt Dei. Peccantes omnipotenti Deo, nos ipſos latrocinamur, atque furamur. Nec non jure redemptionis, factæ per ſanguinem, ſibi vendicat nos Salvator, ut vita noſtra referatur ad eum. Cùm igitur peccando ab ipſo avertimur, ad creaturam convertimur; quid aliud facimus, quàm nos ipſos, more latronum, rapimus ipſo invito. Sim. Caſſ. l. 8. c. 30.

Quid magis impium? quid magis poteſt eſſe injurioſum? quàm contra tantæ pietatis Dominum; & eum, qui vivit in æternum, illud improbè committere; quod, quantum in te eſt, non poſſis in æternum corrigere. Richardus à S. Vict. tr. de pot. lig. &c. c. 4.

Peccaſti, hoc eſt, avertiſti te à Deo ſummo, unico, & infinito Bono. Averſio autem ab omni bono, neceſſariò ſummum unicum, atque infinitum, eſt malum. Averſio ab omnì dignitate, ſumma abjectio eſt; ab omni pulchritudine, ſumme deformitas; ab omni ſapientia, ſumma inſipientia; ab omni bonitate, ſumma eſt malitia. Conjunge omnes injurias, & contumelias, quæ ab univerſis creaturis per mille ſæcula tibi poſſent inferri; eaſque ſingillatim, & univerſim graviſſimas; nec umbram quidem ad hanc, quam Deo tuo intuliſti, adferes. Maſenius Dux vitæ die 2. med. 2. puncto 1.

§. II.

Peccator blaſphemat nomen Dei.

N*Omen Dei per vos blaſphematur in Gentibus*. Rom. 2. Petimus, ut nomen Dei actu noſtro ſanctificetur in nobis: nobis enim benè agentibus benedicitur nomen Dei; nobis malè agentibus blaſphematur. S. Chryſol. ſ. 71.

Nullum penitus majori ſpiaculi crimen eſt, quàm blaſphemandi cauſam gentibus dare. Salvianus l. 4. de Prov. Dei.

Ego puto, quòd non ſolùm ille maledicat Chriſto, quì ſermonem adverſùs eum maledicum profert; ſed & ille, qui ſub nomine Chriſtiani malè agit, & turpiter converſatur, & inhoneſtis verbis, vel actibus ſuis, facit nomen ejus blaſphemari inter Gentes. Orig. hom. 17. in Num. 23.

§. III.

Peccator negat Deum.

A*Bominabiles facti ſunt in iniquitatibus*. Pſ. 52. 2. id eſt, voluntatibus ſuis; dicunt *in corde ſuo non eſt Deus*. v. 1. iſte in corde ſuo negat Deum: nam, ſi verè in Deum crederet, nulla in eum pravitate peccaret. Caſſiodorus hic.

Confitentur, ſe noſſe Deum; factis autem negant. Tit. 1. 16. S. Hieron. exiſtimant quidam, in eò tantùm Deum negari, ſi in perſecutione quis à Gentilibus comprehenſus, ſe renùerit eſſe Chriſtianum. Sed ecce Apoſtolus omnibus, quæ perverſa ſunt, factis Deum aſſerit negari. Chriſtus ſapientia eſt, juſtitia, veritas, ſanctitas, fortitudo: negatur per inſipientiam ſapientia, per iniquitatem juſtitia, per mendacium veritas, per turpitudinem ſanctitas, per imbecillitatem animì fortitudo. Et, quoties vincimur in vitiis, atque peccatis, toties Deum negamus. Eſcobar tom. 2. Perſ. Chr. lib. 1. ſection. 1. obſ. 5.

§. IV.

Peccator ſpernit Deum.

F*Ac nobis deos, qui nos præcedant*. Ex. 32. 1. *Dominus autem præcedebat eos ad oſtendendam viam &c.* Ex. 13. 21. Aberat Moyſes in Sinai, diu cum Domino verſatus; populus Aaronem urget, Deum ſibi conflari: Si Dominus præcedit eos, quid dicere opus? fac nobis &c. ſequantur Dominum in columna præcedentem. Petunt vitulum, qui ad illorum ducatur nutum; non qui ad proprium placitum eos ducat &c. Naxera in Joſ. 24. §. 5.

Violabant me, - propter pugillum hordei, & fragmen panis. Ezech. 13. 19. q. d. Audi cœlum, & terra! ecce ille populus meus tam dilectus, tot eximiis à me favoribus auctus; acerbiſſimis in me ſevit injuriis. Et ob quæ ſua emolumenta? an forſan victi exercitus immenſa ſpolia ſibi rapuit, ut Saul 1. Reg. 15. an civis innocui vineam? 3. Reg. 21. 2. ut Achab? an fortè aurum, ut Giezi 4. Reg. 6. 23. Ob quod ergo commodum me offendit? *propter pugillum hordei*. Segneri ſ. 33. die Ven. D. Paſſ.

Regnum promittit Deus, & contemnitur, gehennam apparat diabolus, & honoratur. S. Chryſoſtomus hom. 6. in acta.

Quid ſibi vult dictum illud Apoſtoli? Rom. 2. 23. *per prævaricationem legis Deum inhonoras*. R. quemadmodum, qui regi literas accipit, & in iis verſatur; ſi omni cura, honore, atque timore, & ſtudio, eas ſuſcipiat, revereatur, & complectatur; & expeditè ſibi præſcripta, atque mandata, expleverit; in regem gloria, & honor redundat: quòd ſi rejecerit, atque contempſerit literas; & tabellarium contumeliis, & ignominia affecerit; in regem ipſum contumelia vergit. Ad eumdem modum violantes ſcripta magni Regis, immaculatum videlicet ipſius Evangelium, ſua ipſi tranſgreſſione præcipientem Chriſtum contemnunt. S. Ephrem lib. Interrogat. q. 2.

Si nos, quì homunculi imbecilli ſumus, contemni tamen à ſervis noſtris omnino nolumus; quos, etſi nobis ſervitutis conditio infirmiores, humana tamen ſors reddit æquales: quàm iniquè cœleſtem Dominum contemnius! Salvianus l. 3. Prov. Dei.

Omnia amamus, omnia colimus; ſolus nobis in comparatione omnium Deus vilis eſt. Denique, præter alia, quæ id probant, indicat etiam hos res ipſa, quàm dico; ſi quando enim uſu venerit, quod ſcilicet ſæpe evenit; ut eodem die, & feſtivitas Eccleſiaſtica, & ludi publici agantur: quæro ab omnium conſcientia; quis locus majores Chriſtianorum virorum copias habeat? caveanè ludi publici, an atrium templi? & templum omnes magis ſectentur, an theatrum? verba vitæ, an verba mortis? verba Chriſti, an verba mimi? Non eſt dubium, quin illiud magis amemus, quod anteponimus. Salvian. ib. l. 6.

Chriſtus ſub horribili ſpecie oſtendens Brigittæ deformitatem cujuſdam peccatoris, inter reliqua ait: habet canninas aures. Nam ſicut canis neque nomen Domini ſui, neque alterius tantùm curat, quantùm nomen ſuum proprium, ſi hoc nominari audierit: ità etiam iſte, non tantùm curavit de honore nominis Dei, quantùm de honore nominis proprii. Revel. S. Brig. l. 4. c. 52.

§. V.

Peccator impudenter præſente Deo peccat.

C*Orrupta eſt autem terra coram Deo*. Gen. 6. 11. *Coram Deo* hunc habet ſenſum: tam procaciter, & impudenter, peccabant homines; ut nihil vererentur oculos Dei cuncta videntis: Quin immò ſcientes, Deum purum, & juſtum, & vindicem; nihilominus graviſſimis illum afficiebant injuriis, & blaſphemiis. *Coram Deo*, ut vult Abul. id eſt, publicè, quaſi in conſpectu Dei, cœli, & terræ. Peccabant enim ſine ullo, aut timore, aut pudore: quæ duo à natura homini data ſunt; nè in vitiorum prærupta temerario auſu rapiatur. Fernandius hic ſect. 6. Peccare, ſeu corrumpi in oculis Dei, nihil aliud eſſe puto, quàm memorem Dei, ipſum offendere. Omnia enim vident oculi ejus; ſed nos peccantes non ſemper illius memores ſumus. Sperat autem ipſe, quòd nemo ejus memor poſſit peccare: cùm enim meminerit plaſmatoris benefici, & Redemptoris munifici; quomodo non ratiocinabatur, nè eum offendat? Oleaſter hìc apud Ramirez in ep. 3. Apoc. 2.

Sodomitæ paſſioni erant, & peccatores coram Deo nimis. Gen. 13. 13. *Fuit quoque Her primogenitus Judæ nequam in conſpectu Domini*. Gen. 38. 7. *Feceruntq; filii Iſrael malum in conſpectu Domini*. Judic. 2. 11. *Quare ergo contempſiſti verbum Domini, ut faceres malum in conſpectu meo?* 2. Reg. 12. 9. Hæc ſumma eſt improbitas; peccare per ſummam impudentiam; nec videntem, æquè ac reprobantem, vereri Deum. Hac impudentia peccaſſe ſe dolet David, illud ingeminans: *malum coram te feci*. Pſ. 50. 6. S. Chryſol. ſ. 1. Senſit David, quantum ſit ſceleris; mali quantum, in ipſo peccare Dei conſpectu: ideo clamat, & *malum coram te feci!* Unde & adoleſcentior. Luc. 15. 21. ſimiliter vociferatur: *peccavi in cœlum, & coram te*. Velloſo in Judith. 5. 21. Paræn. 43.

Et malum coram te feci. Pſ. 50. 6. Quia illum ubique eſſe noverat, jure, coram ipſo malum feciſſe deplorabat: arguens dementiam ſuam; qui non expavit tanto judice præſente peccare. Caſſiodorus hic. Exaggerat culpæ gravitatem: quia ſi in quemvis alium regem delinquere præſentem offenſam aggravat; inſolentiſſima invericundia eſt, coram ſuprema illa majeſtate impudenter agere. Orig. hom. 11. in Exod. *Tibi ſoli peccavi!* Quid ergo plus habet, qui *malum coram te* facit? illud profectò, quòd continuò pœnitet; & dicit, *peccavi*. Did. Nyſſ. Vit. Abr. l. 6. c. 2.

Erant filii Iſrael, & filii Juda, jugiter facientes malum in oculis meis. Jer. 32. 30.

Faciet omnes - liberos, & ſervos, habere characterem. Apoc. 13. 16. *in frontibus ſuis*, ſcilicet characterem beſtiæ. Nota ſanè improbitas, quàm effrontes peccatores oſtendunt ipſo vultu: ut ſcelera patrent publicè, rectè gerunt characterem beſtiæ. Non tulit Deus impudentiam Oziæ 2. Paral. 26. 16. &c. in Dei oculis peccantis, *ſtatimque orta eſt lepra in fronte ejus*. v. 19. S. Chryſoſt. hom. 3. in Iſ. immiſit illi Deus lepram in frontem, hoc modo impudentem faciem puniens. Velloſo in Judith. 5. Paræn. 44.

§. VI.

Peccator injurius eſt in Chriſtum.

Num. I.

Spernit Chriſtum.

N*Olumus hunc regnare ſuper nos*. Luc. 19. 14. Perverſi, & fallaces, etiam Chriſtiani, terrenis rebus illecti, hujus vitæ labentis æternitatibus delectati; nolunt regi à Crucifixo Rege: nè motus carnis cruci pœnalitatis affigat; & cruce paupertatis divitias tollat, & auferat honores patibulo vilitatis, & cogat patienter omnia mala ferre, uſque ad ignominiam mortis. Sim. Caſſ. l. 6. c. 29.

Nos Moyſis Diſcipuli ſumus. Joan. 9. 28. Eligunt Moyſen in Magiſtrum, abiiciuntque Chriſtum. Id. l. 6. c. 33.

Cùm jam Diabolus miſiſſet in cor. Joan. 13. 2. Dæmon ad cor Judæ nuntium miſit: quaſi dedignatus fuerit Sathan adire ipſe per ſe animam proditoris. Chriſtus verò ipſe adivit, & ad pedes ejus ſe abjecit, & mille benevolentiæ ſignificationibus illum à ſcelerato propoſito avocabat, & ad ſe invitabat. Dæmon verò ſolo nuntio, quem ſubmiſit, tantum apud Judam promovit ut in flagitioſiſſimum, & atrociſſimum ſcelus illum impelleret. Chriſtus verò ſpretus, licèt coram adeſſet. Did. Nyſſ. D. 2. Pent. §. 5.

Veteres, quòd eſt apud Pierium Valer. ut hominem exprimerent, qui pro ex grave magnam reliquiſſet, quam arctiſſimè tenuerat; polypum pingebant, cui dulcis aquæ guttula effundebatur, cum lemmate; *Diſceſſio ſubita*. S. Greg. Naz. ſi quis polypum de cubilibus trahere per vim velit; aut è petris aliquid evellet, aut certè è carne ipſius petris affixum aliquid relinquet. At aqua dulci ſuperinfuſa protinus reſilit; obliviſcitur petræ, cui tam validè adhæſit. Sic multi *Petræ* Chriſto 1. Cor. 10. 4. arcto amoris nexu obſtricti, qui proteſtantur, malle ſe mortem potiùs millies oppetere, quàm illius amicitiam violare; ad unum tamen fortuitum mulierculæ occurſum, & aſpectum, ſic emolliri, & diſſolvi, ut reſiliant ab illa petra. Did. Nyſs. D. 3. Paſch. §. 5.

Num. II.

Peccator contriſtat, affligit Chriſtum.

Ego autem ſum vermis, & non homo. Pſ. 21. 7. Non comparat ſe ulli animalium magnorum, & pulchrorum, quæ ſunt in terra: quæ cùm homo occidit, videtur pietate commotus eorum mortem dolere. Vermen verò ità pedibus conteritis, ac ſine dolore interficitis, acſi nihil feceretis; præſertim ſi noxius eſt. Sic à multis hodieque Chriſtus offenditur, quaſi impotens vermis ſe vindicare; quaſi nobis noceret &c. Diez ſer. de Paſs. Dom.

Retribuebant mihi mala pro bonis ſterilitatem animæ meæ. Pſ. 34. 12. q. d. faciunt ut anima mea, quam pro eis dedi, ſterilis ſit, quantum ad eos: afferret enim eis fructum vitæ æternæ, ſi vellent. Hugo Card. hìc.

Fatigatus ex itinere. Joan. 4. 6. Jeſus fatigatur tripliciter: onere, clamore, & itinere. Onere peccatorum noſtrorum, portando, & expectando. Iſ. 1. 14. *laboravi ſuſtinens*, & Iſ. 46. 3. *qui portamini è meo utero*. Item fatigatur clamore, nos revocando: *revertere, revertere*. Cant. 6. 12. *Laboravi clamans*. Pſ. 68. 4. Prov. 1. 24. *vocavi & renuiſtis*. Item fatigatur ex itinere: quia multas, & longas vias vadit, ut nos inveniat, & ad ſe convertat. Hugo Card. hìc.

Salvator meus luget etiam nunc peccata mea. Salvator meus lætari non poteſt, donec ego in iniquitate permaneo. Quare non poteſt? quia eſt advocatus pro peccatis noſtris ad Patrem. 1. Joan. 2. 1. Quomodo ergo poteſt ille, qui advocatus eſt pro peccatis meis, bibere vinum lætitiæ, quem ego peccando contriſto? quomodo poteſt ille, qui accedit ad altare, ut repropitiet me peccatorem, eſſe in lætitia, ad quem peccatorum meorum mœror ſemper aſcendit? Eſt ego tamdiu in mœrore, quamdiù nos perſiſtimus in iniquitate. Sanct. Cyrill. Alex. lib. 7. in Levit. Apud Mendoza in 1. Reg. 11. 4.

Cur hoſtem in patriam revocamus, quem Chriſtus tanto ſudore relegavit? Tantis lacrymis, doloribus &c. infirmitates noſtræ extinctæ ſunt; cur illas renaſci patimur? Stella in Luc. 2. 21.

Num. III.

Peccator renovat Paſſionem Chriſti.

Ex Veteri.

Ego ſum Joſeph. Gen. 45. 4. id eſt, ejuſdem naturæ vobiſcum, quem vendidiſtis pro modica delectatione peccati. Quoties peccas mortaliter toties vendis Chriſtum. Sed ſicut delectatione peccati venditur, ſic contritione redimitur. Hugo Card. hìc. Joſeph Chriſtum ſignificat, cui fratres ſunt Chriſtiani. Hi toties Chriſtum vendunt, quoties ipſum pro aliquo temporali relinquunt. Joſeph autem ſuos venditores oſculatur flendo, quando Chriſtus ſuis peccatoribus reconciliatur plurimùm miſerando. S. Bonaventura ſ. 4. D. 5. Pent. O quam parvi te facimus Domine! pro argenteo nummo, pro momento delectationis, pro modica voluptate oblata à dæmone, facilè te tradimus. Accuſamus Judam; & idem facinus committimus quotidie. S. Thom. Vill. conc. de Purif. B. V.

Quando inventum fuerit in terra hominis cadaver occiſi, & ignorabitur cædis reus; egredientur majores natu ad interfectum, *& dicent: manus noſtra non effuderunt ſanguinem hunc, nec oculi viderunt: propitius eſto populo tuo Iſrael, quem redemiſti Domine; & nè reputes ſanguinem innocentem in medio populi tui Iſrael*. Deut. 21. 1. 7. 8. Videte in montem Calvariæ pendens de cruce exanime corpus. Quis tam crudeliter occidit? Si eſtis innocentes, & innocui, à ſanguine juſti hujus, dicite: *manus noſtræ non effuderunt ſanguinem, oculi noſtri non viderunt* quis flagellarit &c. *Vox ſanguinis fratris tui clamat*. Gen. 4. 10. Sententiam fert æternus Pater in peccatores: illi ſunt rei mortis Chriſti. Iſ. 53. 8. *propter ſcelus populi mei percuſſi eum*. S. Hieron. ex Græco legit: *ab iniquitatibus populi mei ductus eſt ad mortem*. Incerto Auth. A nobis, qui eramus longè, ſed facti ſumus propè aufertur reatus ſanguinis; & alieni ſumus ab innocentis cruore, qui fuſus eſt (dicereque poſſumus: *manus noſtra non effuderunt hunc ſanguinem*) cùm fecerimus, quòd præcepit Dominus. Cæterùm non faciendo hoc, & non credendo in eum, qui occiſus eſt; eis, qui occiderunt, conſentiremus: atque idcirco ſanguis ejus juſtè à nobis exigeretur. S. Rupertus Abb. l. 1. in Deut. c. 7.

Conculcaverunt me inimici mei tota die. Pſ. 55. 3. *Quanto magis putatis - qui Filium Dei conculcaverit*. Hebr. 10. 29.

Dederunt in eſcam meam fel &c. Pſ. 68. 22. Datum eſt ei fel in eſcam, & acetum in potum: fel peccati amaritudo, obſtinatio acetum. Bellarminus de 7. verbis l. 2. c. 9. Probabile eſt, eſcam iſtam fellis intelligendam ſpiritualiter; ut per eſcam fellis intelligatur amaritudo peccatorum, quæ Chriſto in Paſſione jejunanti loco cibi ingeſta eſt. Id. hìc.

Repleta eſt malis anima mea. Pſ. 87. 4. Malis, ait S. Hieron. hìc, populi pereuntis ſ. q. d. Chriſtus, quod vidit Iſaias, id deſcribit: ego id ploro, quod ſentio. Ille luget mea vulnera; ego peccata Mundi. Utinam poſſemus oculis pervidere plagas occultas, quas moleſtiore Judæis ei intulerunt culpæ innumeræ. S. Auguſt. ſ. 67. de templ. cur me graviora criminum cruce, quàm illa, in qua perpenderam, affixiſti? gravior enim apud me peccatorum crux eſt, in qua invitus pendeo, quàm illa, in qua tui miſertus, mortem tuam occiſurus aſcendi. Apud Oliva t. 1. conc. 21. de Paſs. Dom.

Supra dorſum meum fabricaverunt peccatores. Pſ. 128. 3. Nonne ſatis pro te vulneratus ſum? nonne ſatis pro iniquitate tua afflictus ſum? cur addis afflictionem afflicto? Magis aggravant me vulnera peccati tui, quàm vulnera corporis mei. S. Bernardus ſ. 2. Paſch.

Ex Novo.

Dormite jam, & requieſcite. Matth. 26. 45. Amor tuus, & iniquitas noſtra, ſic te imbecillem fecerunt. Maledicta ſit tanta iniquitas, pro qua tantum affligeris. S. Bonaventura Medit. Vit. Chr. c. 75.

Clamabant dicentes: crucifigatur. Matth. 27. 23. Jeſum crucifigis, quandocumque mortaliter peccas. Hugo Cardin. hìc.

Dederunt ei vinum bibere cum felle miſtum. Matth. 27. 34. Porrigitur acetum malitiæ, quia vinum ſapientiæ, quod à Chriſto acceperant, peccando perdiderunt. Potatur acerbitate malorum noſtrorum, daturus dulcedinem bonorum ſuorum. Sed & nunc quotidie, quando peccatis, contriſtatur, exacerbatur: aceti quodammodò illi potus, & cibus fellis, ingeritur. S. Cæſarius Arel. hom. 6.

Collegerunt - concilium. Joan. 11. 47. Quando potentiæ inferiores animæ cum ſuperioribus deliberant de vita Chriſti, plerumque is morti addicitur. Chriſtum, quantùm in ſe eſt, rurſum in crucem agit, & omnia ejus vulnera renovat; qui illum mortaliter offendit. Hebr. 6. 6. *rurſum crucifigentes ſibimetipſis Filium Dei, & oſtentui habentes*. Drogo Oſt. de Paſs. Dom. in domo Caiphæ colaphizatus eſt Petrus. Quoties verò negavit Petrus, toties ſuum colaphum accepit Chriſtus. Illa verò innovatio Paſſionis Domini fit, quando potentiæ infe-

Inferiores animæ cum ſuperioribus ad deliberandum conveniunt. Tentat dæmon Chriſtianum quempiam; proponit illi voluptatem, quam percipiet, dum illi tentationis obſecundat. Ergo ad conſilium coeunt potentiæ inferiores, ac ſuperiores; & inquirunt, an ſit bonum facere, quod dæmon vellet fieri? quod idem eſt, ac deliberare, an Chriſtus crucifigendus? an non? Potentiæ ſuperiores negant expedire; eò quòd ſatius ſit, carere aliqua oblectatione temporali, quàm mortem æternam incurrere, aut rurſus crucifigere Chriſtum. Potentiæ inferiores, quæ voluptatis tantùm ſuæ rationem habent, ſic pronuntiant: *expedit, ut unus homo moriatur*. Gal. 1. 16. *continuò non acquievi carni, & ſanguini*. Syr. *non pateſeci carni, & ſanguini*, non aperui illi conſilia mea. Oecumenius vertit: *non conſului carnem, & ſanguinem*. Did. Nyſſ. fer. 6. D. 5. Quadr. §. 7.

Nos legem habemus, & ſecundùm legem debet mori. Joan. 19. 7. Nam lex concupiſcentiæ judicat eum mori in carne, lex avaritiæ in corde, lex ſuperbiæ in mente. S. Antonius de Pad. ſ. 3. in Quadr.

Inclinato capite. Joan. 19. 30. Inclinavit in cruce caput, ut oſtenderet gravitatem: conſuevit enim homo præ nimio onere agravatus ſuum inclinare caput. Sic Chriſtus, aggravatus pondere peccatorum noſtrorum, inclinavit caput. Unde 1. Patri 2. *peccata noſtra ipſe pertulit in corpore ſuo ſuper lignum*. S. Bernardinus t. 2. ſ. 56.

Ex Patribus, & aliis.

Cavendum eſt, & vigilandum; nè, dum incuſamus Judæos, eadem, quæ illi, faciamus adversùs Dominum. Multi ſiquidem adorantes Dominum, ſed vitam illo indignam viventes, non animadvertunt, ſe reos eſſe mortis Servatoris. *Quicumque enim comederit panem, aut biberit calicem Domini, indignè; reus eſt corporis, & ſanguinis Domini*. 1. Cor. 11. 27. Qui negligit pauperem, eſurientem, ſitientem, aut nudum; ſimilis eſt Judæis, qui Dominum exuerunt; quique illi in potum dederunt acetum, & fel. Item qui accipit munera adversùs innocentes, non differt ab eo, qui vendidit Dominum, videlicet Juda. Nam & hic juſtitiam, quæ eſt Chriſtus vendit; quemadmodum ille vendidit Dominum. Et, qui non judicat pro orphano, neque jus reddit viduæ; idem eſt cum his, qui ſtruxerunt inſidias Domino; quique falsò criminati ſunt eum. S. Athanaſ. Alex. l. de Cruce, & Paſſ. D. N. J. C.

Proh dolor! Ambitur ſacrum caput aculeis ſpinarum; & divinum verticem pœnalis coronæ pompa circumdat. Sed in ſpinis illis noſtra eum peccata pungebant. S. Chryſoſt. ſ. 3. de proditore, & Myſter. cœnæ Dom.

Peccator, quantùm in ſe eſt, dat occaſionem, ut iterum Chriſtus crucifigatur: & ſic contumelia fit Chriſto. S. Thom. Aqu. in ep. ad Hebr. c. 6.

Peccatum eſt quodammodo occiſio Dei. Ex quo ſequitur, quòd, quantum ex ſe, culpa mortalis occidendo Deum, aufert eſſe omnibus creaturis: naturæ humanæ aufert eſſe, & gratiam; naturæ beatæ aufert eſſe gratiam, & gloriam; Humanitati Chriſti aufert eſſe gratiam, gloriam, & Deitatem. S. Bernardinus t. 2. ſ. 12.

§. VII.

Peccator eſt idololatra.

Quod dixit: *gratias ego Deo meo*. Rom. 1. 8. non eſt otioſè accipiendum: non enim vox iſta poteſt eſſe, niſi ſanctorum, quorum Deus dicitur; (ſicut Deus Abraham, vel Iſaac, vel Jacob) Non poteſt Dominum Deum ſuum dicere is, cujus Deus venter eſt; aut cui avaritia Deus eſt; aut cui gloria ſæculi, & pompa Mundi; aut potentia rerum caducarum, Deus eſt: quidquid enim unuſquiſque ſuper cætera colit, hoc illi Deus eſt. Orig. hìc lib. 1.

Quæ quiſque pulcherrima animadverterat, ea ſibi, tanquam deos præſtitit. Si qui autem affectionibus, & morbis animi, plus equò dediti erant; has ipſas, ſive perturbationes, ſive morbos, deos eſſe putarunt; vel diis ſaltem eos conſecrarunt: iracundiam ſcilicet, cœdes, laſciviam, ebrietatem &c. S. Gregor. Naz. or. 2. de recta ratione diſſerendi de Deo.

Omne lethale peccatum ad ſpiritualem idololatriam pertinet; dum ſpreto Deo, quem unum finem nobis ſtatuere debemus, aliud quidpiam, quod ſatis appetitionibus noſtris faciat ipſius Dei amori anteponitur. Nam qui, in gratiam uxoris, Deum offendit; Deum abnegavit, & uxorem pro Deo coluit: qui in gratiam regis, & principis, ſpoliat pupillos, ac viduas, aut aliud patrat ſcelus; principem pro Deo veneratur. Iſid. Clarius l. 1. or. 27.

Sicut bonus habet unum Deum, quem colit; ità mali multos habent Deos, & idola: quia multas ſcilicet voluptates, multa deſideria vana, paſſiones diverſas, quibus ſerviunt. Idiota in Pſ. 15.

§. VIII.

Peccator impudens arguitur.

Neſcio num cuſtos fratris mei ſum? Gen. 4. 9. Quàm impudens Cain! exoſa nimis Deo delinquentis pervicacia, aut impudentia. Arcones in Iſ. 3. 9. Diſ. 4.

Statimque orta eſt lepra in fronte ejus. 2. Paral. 26. 19. Regem Oziam, ad ſacrilegium impudentem, & effrænem, nulla perſuaſione potuit Sacerdos Azerias coercere: hinc à Deo punitur in fronte, à qua verecundiam abraſerat. Mendoza in 1. Reg. 6. 2.

Neque inveniat in te locum latendi clamor meus. Job 16. 19. Non omnis iniquitas clamor dicitur; ſed magna, profeſſa, publica. Nam cùm adhuc quodammodò verecundatur, atque cunctatur; & vel timore, vel pudore, reprimitur; nondum dicitur clamor. Cùm verò, ingentis cupiditatis impetu, omnia præceptorum, & legum, monumenta rumpuntur; & malè concepta ſecreta, evictis omnibus reprehenſionibus, atque terroribus, in impudentiſſimos atque audaciſſimos mores, tanquam in diluvium conſuetudinis confluunt; jam clamor vocatur. V. Beda hìc.

Frons mulieris meritricis facta eſt tibi; noluiſti erubeſcere. Jer. 3. 3. Sæpe quidem damnati homines in tantam impudentiam veniunt, ut neque propter Deum omnium inſpectorem, quem latere nihil poteſt; nec propter Angelum noſtræ cuſtodiæ deputatum, intus in conſcientia; nec propter homines exterius, pudeat deteſtanda mala committere. Sim. Caſſ. l. 5. c. 16.

Abominatione fecerunt, - confuſione non ſunt confuſi. Jer. 6. 15. Cùm nulla ampliùs in peccatore triſtitiæ, aut verecundiæ, indicia, ſed potiùs in perturbata animi quies, & lætitia deprehenditur; tum ſanè audacter dicite, & credite; illum mali ſummam attigiſſe. Segneri ſ. 12. die Martis Dom. 2. Quadr.

Veſtimento non induebatur. Luc. 8. 27. Hanc nuditatem, agitatione dæmonis factam, illam impudentiam dixerim, qua homo peccare non erubeſcit. Sim. Caſſ. l. 5. c. 16. Quid autem eſt non indui veſtimento? niſi non frænari pudore, ſpoliari decore naturæ, nudari gratia, exui honore inditæ rationis, ſimilem beſtiis fieri; quæ agent omnia ſine rubore. Id. ibid.

Et nummularios ſedentes &c. Joan. 2. 14. Hæc eſt, quod ſupra modum offendit, & irritat Dominum; quod illum quiſpiam ſedens, hoc eſt, velut per quietem, & ex otio, oſtendat; tam impudenter provocet, audacterque leges ejus violet nec quidquam curet, quantumcumque flagitia patret. Qui velut ad oſtentationem peccat; & ibi turpiùs provocat, ubi colore reverentius debebat. S. Chryſoſt. hom. 8. ad pop. cùm Deus provocetur, nos oſcitamus, & relabimur, & gaudemus: peccare enim, & peccantes non dolore, magis eum indignari facit, & ſuccendere. Pſ. 72. 8. *cogitaverunt, & locuti ſunt nequitiam, iniquitatem in excelſo locuti ſunt*. Author incogn. vult, poſſe hunc pſalmum intelligi de Chriſto; qui ex ore Davidis dicat æterno Patri: quoſdam peccatores deſignaſſe animo improbitatem; neque hoc contentos, etiam, per ſummam inverecundiam, palam prolocutos, quod turpiter conceperunt; & quidem malitiam ſuam in excelſo proclamaſſe. S. Auguſt. non ſolùm locuti ſunt iniquitatem; ſed etiam clarè audientibus: ego facio, ego oſtendo. q. d. non tam de his ſanctus Propheta conqueritur, qui pectore condunt malitiam; quàm de iis, qui abjecto omni pudore impudenter, audacter, & pervicaciter, in medium forum producunt, & paſſim evulgant ſua crimina.

Balthaſar rex fecit grande convivium optimatibus ſuis mille, - præcepit ut afferentur vaſa aurea, &c. Dan. 5. 1. 2. Quærit Hieron. cur Deus non puniverit Nabuchodonoſorem, quòd ſacra vaſa è templo abſtulerit; ſicut Balthaſarem ejus filium mulctavit, quòd ex eis biberit? Diſcrimen dat S. Hieron. ex ſacro textu: *aſportavit ea in domum Dei ſui, & vaſa intulit in domum theſauri ſui*. Dan. 1. 2. Addit Hieron. quamdiu vaſa fuerunt in idolio Babylonis, non eſt iratus Dominus: videbantur enim rem Dei, ſecundùm pravam quidem opinionem, tamen divino cultui conſecraſſe. At Balthaſaris facinus morte vendicavit; qui in ſe cum optimatibus, & concubinis ſuis, bibens ea palam profanavit impudenter, & inſolenter. Pſ. 101. 8. in perſona peccatoris: *ſimilis factus ſum pelicano ſolitudinis; factus ſum ſicut nycticorax in domicilio*. S. Gregor. in Pſ. 5. pœnit. pelicanus venenatis animalibus veſcitur: & ideo per eum peccator deſignatur, qui veneno delectatur diabolicæ perſuaſionis. *Factus ſum ſicut nycticorax*, qui ſolet nocte tantùm cantare: per quod notantur hi, qui in tenebroſo tripudiant opere, & in ſuarum mentium exultant deſtructione. Did. Nyſſ. fer. 2. D. 4. Quadr. §. 2.

Et faciet omnes, puſillos, & magnos; & divites, & pauperes; & liberos, & ſervos, habere characterem in dextera manu ſua, aut in frontibus ſuis. Apoc. 13. 16. In manu imprimet characterem, ut homnes faciat ad peccandum audaces; in

in frontibus, ut impudentes, qui pudorem retinet, licèt graviter delinquat, non deſperet. S. Ambroſ. l. de parad. c. 4. adhoc in his remedium ſanitatis eſt, qui audiunt Dei verbum. Deinde habent remedium; quia ſe abſcondetur: erubeſcit, convertitur; ſicut ſcriptum eſt. Pſ. 6. 11. *convertantur, & erubeſcant valde velociter*. Mendoza in 1. Reg. 6. 2.

Verum eſt apertæ deſperationis indicium, ſi verecundia non ſequitur peccatum. S. Greg. in 7. Pſ. pœnit. Pſ. 6.

§. IX.

Peccatori gloriatio de peccato, affinis priori.

Quid gloriaris in malitia, qui potens es in iniquitate? Pſ. 51. 3.

Uſquequò peccatores, Domine, uſquequò peccatores gloriabuntur? 93. 3.

Non miſertus eſt illis, gentem totam perdens; & extollentem ſe in peccatis ſuis. Eccl. 16. 10. Quæres: cùm totam gentem perdiderit Deus; an aliquis ex iis pœnitens veniam peccatorum meruerit? an cum corpore ſimul animam perdiderit? Communis eſt omnium opinio; omnes æternis pœnis mancipatos. Vide Cornelium hìc. Subita enim flamma illos corripuit, & obſtupefecit; ut nec ſenſum, nec tempus, haberent pœnitendi. Secùs accidit in diluvio: ſenſim enim, & lentè increſcens, ſpatium dedit pœnitendi. Ratio illorum: quia extollebant ſe in peccatis, quæ publicè, & glorianter patrabant. Octavianus in Eccl. hìc.

Peccatum ſuum - prædicaverunt, nec abſconderunt. Væ animæ eorum! quoniam reddita ſunt eis mala. Iſ. 3. 9. Sed cur Propheta dicit, *quoniam reddita ſunt &c.* qui enim minas intentat, mala futura annuntiat. Dicendum ergo eſſet, quia reddentur eis mala. Quia ſupplicium, quod ſcandalizantibus imminet, adeò certum eſt, & indubitatum; ut de eo non aliter loqui liceat, quàm ſi executioni jam eſſet mandatum. Segneri ſ. 12. die Martis D. 2. Quadr.

Tu ergo noli orare pro populo hoc. Jer. 11. 14. S. Hieron. præcipitur Jeremiæ, nè velit pro eis Dominum deprecari, in quos eſt jam, conſummata ſententia. Cur conſummata? reſpondet ibidem Dominus: *nunquid carnes ſancta &c.* v. 15. Nimirum ſacrificia, & precationes, fruſtrà fient, non quidem propter malitias quaſcumque; ſed propter illas, utpote diviniam juſtitiam maximè irritantes? videlicet *in quibus gloriata es*. Fernandius in Gen. 10. ſect. 6.

Nunquid carnes ſancta auferent à te malitias tuas, in quibus gloriata es? Jer. 15. q. d. fruſtrà ſunt victimæ; nec ſufficiunt holocauſta ad me placandum: Tollere illa quidem potuiſſent iniquitates tuas, meamque iram mitigare; ſi cum pudore, dolore, & lacrymis, ea fuiſſes deteſtata. Sed quia frontem meretricis induiſti, & de injuriis meis gloriata es; nullum ſupereſt remedium, ò infelix civitas! ſed certo lues excidio. Id. ib.

Elevatum eſt cor tuum in decore tuo. Ezech. 28. 17. Si pœnas dedit gigas: qui robur virium ſuarum ſuperbè jactavit; Abſalon, qui concinam cæſariem oſtentavit; Sennacherib, qui militum numero, & potentia intumuit; Aman, quem dignitas gradui inflavit, Antiochus, quem triumphi elevarunt. Herodes, qui eloquentia ſua evanuit; Nabucodonoſor ædificiorum mole faſtuoſus, Ezechias vana theſaurorum ſuorum gloria elatus: quodque magis mirandum, Phariſæus ipſe ſibi in jejuniis ſuis complacens. Quid de vobis ſtatuetur? qui gloriæ vobis ducitis; obſcœnitates veſtras, fraudes, mendacia, perjuria, & cætera vitia; quæ cùm ſtudioſè occultanda forent, ut opprobria; ea, velut res bene geſtas, & magnifica, jactatis. Segneri antè cit.

Balthaſar rex fecit grande convivium, &c. Dan. 5. 1. Vide §. præcedentem.

Hæc dicit Dominus: ſuper tribus ſceleribus Damaſci, & ſuper quartum non convertam eum. Amos 1. 3. Quærit S. Hieron. quod ſit illud flagitium quartum, quòd indulgentiam Domini non admittat? & reſpondet: primum peccatum eſt, cogitaſſe, quæ mala ſunt: ſecundum, cogitationibus acquieviſſe perverſis: tertium, quod mente decreveris, opere complere: quartum, poſt peccatum non agere pœnitentiam, & ſuo ſibi complacere delicto. Sed nonne Deus infinitè miſericors? quis benignitatis fontes obſtruit? pervicaciam, impudentia, & in ipſo ſcelere gloriatio. Non convertit Deus, niſi eum, cui exoſum eſt crimen; non cui placet. Arcones in Iſ. 3. 9. Diſc. 4.

Chriſti temporibus hypocriſis vigebat, præſertim in Phariſæis; & ideò jure contra eam ſæpius agebat Chriſtus. Sed nunc tanta multorum impudentia, ut de peccatis glorientur, ea publicè perpetrent, ut peccatores habeantur. Laudant ſe de peccatis, quæ nunquam fecerunt. Incitandi modo homines, ut ſint hypocritæ. Contenti ſitis, ut ſoli in Infernum vadatis. Stella in Luc. 12. 1.

§. X.

Peccator ex malitia peccans.

Ex Veteri.

Deſcendens in paradiſum Deus protoparentes lapſos interrogat? ſi quid allegarent, unde pœna infligenda minueretur. Serpentem tamen Gen. 3. 14. in quem miſeri totam culpam devolverant, nihil interrogat: quia, quidquid dæmon, ex mera malitia tentans, reſponderet, numquam excuſabilis, nunquam venia dignas haberetur. Oleaſter hìc. Ad ſerpentem nihil dicitur, nihil interrogatur: quoniam peccatum, quod ex malitia procedit, nihil habet, quod illud poſſit excuſare. Ramirez in ep. 3. Apoc. 2. 13.

Maledicta terra in opere tuo. Gen. 3. 17. Caino dicitur: *maledictus eris ſuper terram*. Gen. 4. 11. Cur gravior Caini pœna? quia, præmeditatus necem, fratrem duxit in agrum: *agrediamur foras*. Eva à ſerpente decepta eſt, Adam ab Eva Cain facinoris occaſionem ſibi excogitavit. Ergo ſeveriùs puniendus. Naxera in Joſ. 16. §. 12.

Videns Deus, quòd multa malitia hominum eſſet in terra. Gen. 6. 5. Cajetan. deſcribitur viſa in voluntate hominum malitia; non imbecillitas, non paſſio: ſed quod in voluntate peſſimum eſt, malitia; nec ea parva, aut una; ſed *multa*. Ut hinc intelligamus, homines uſque adeò declinaſſe in malum, quòd peccabant ex malitia; ac per hoc incorrigibiles erant. Fernandius hìc.

Percuſſit autem de viris Bethſamitibus. 1. Reg. 6. 19. Non peccaverunt Bethſamitæ, quod vidiſſent Arcam tectam, ſed nudam: hoc enim tantùm, & non illud, vetabatur: quia forſan eam denudarunt, ut curioſiùs inſpicerent: quod eſſe non potuit, niſi ex malitia, occaſionem ad peccandum inquirentium. Mendoza hìc.

Et excogitato conſilio fecit duos vitulos aureos. 3. Reg. 12. 28. Peccatum non ex ignorantia, non ex infirmitate, non ex repentina, & vehementi paſſione; ſed ex pleno conſilio ſuſceptum, graviſſimum in ſacris literis. Regem Jeroboam idololatram divina ultio graviùs, quàm cæteros reges, exagitavit. Hic enim & ſeipſum, & totum regnum Iſrael, Deo fecit exoſum: quod proinde innumeris cladibus expoſuit; ac tandem in extremum; exitium unde nunquam ampliùs revixit, præcipitavit. Credo, quia idololatriam non ex ignorantia, non ex fragilitate, ſed *ex cogitato conſilio*, commiſit. Mendoza in 1. Reg 5. 11.

Excepto ſermone Uriæ Hethæi. 3. Reg. 15. 5. Dicitur quòd David: *feciſſet rectum in oculis Domini, & declinaſſet ab omnibus, quæ præceperat ei, cunctis diebus vitæ ſuæ, excepto, &c.* hoc eſt, homicidio. An plura peccata commiſit? cùm alienum thorum violavit. 2. Reg. 11. 4. populum recenſuit. 2. Reg. 24. 2. contra Miphiboſeth iniquam ſententiam tulit. 2. Reg. 16. 4. Cur igitur unum tantùm Uriæ homicidium illi vitio tribuitur, acſi à reliquis culpis facilè abſolvatur? Theodoretus: David in aliis peccatis, non ex mali animi inſtituto, ſed fortuito, & quodam caſu, vulnus acceperat: negligentiæ peccata erant, non malignitatis, ut homicidium. Peccatum verò ex conſilio adeò erat grave, ut cætera præ illo, nulla viderentur. Hominem in culpam lapſum Deus ad pœnitentiam revocavit; Angelum verò peccantem ſine remedio perire paſſus eſt. Angelus ex conſilio peccavit. Iſ. 14. 13. *dicebas in corde tuo*: homo ex præcepit affectu in conjugem. Id. ibid.

Ex Novo, & Patribus.

Væ homini illi. Matth. 26. 24. Prædicitur proditio Judæ, & negatio Petri: illi additur *væ*, non huic, quia ex fragilitate, illius ex malitia. Sylveira hìc.

In hac nocte antequam Gallus cantet. Matth. 46. 34. Orig. tr. 35. in Matth. notat, Petrum ſub noctem Chriſtum negaſſe. Niſi corticem abiicias, nihil myſterii verba continere videbuntur. Quid enim, ſi Petrus vel ſub noctem, vel ſub diem, deliquerit? Illi nocte dicuntur peccare, quibus adhuc veritatis lux non affulſit. Hic ſi peccaverit, facilè ſurgit; hunc vel gallus excitat, Dominus reſpicit, mox ſubit pœnitentia. Ille verò ſub lucem dicitur peccare, qui, poſtquam aliquandiu virtuti adhæſit, tandem ad vitia recidit. Pinna in Eccl. Ethol. 66.

Manè autem facto conſilium inierunt omnes principes Sacerdotum, &c. Matth. 27. 1. Paulò antè Matthæus Petri negationem noctu factam præmiſit. En tibi, quomodo utrumque peccatum conjunxit, noctu, & manè factum: alterum ſtatim venia ſequitur ad pœnitentiam; alterum nunquam deletum eſt; quia data opera factum, Orig. ſuprà: Chriſti quidem Diſcipuli in nocte ſcandalizantur, *omnes vos ſcandalum patiemini in me in iſta nocte*: qui autem conſilium accipiunt contra Jeſum manè facto, in lumine peccant, id eſt ſcientes. Id. ib.

Exprobravit incredulitatem eorum. Marci 16. 14. Non exprο-

probravit eorum fugam in Paſſione : quia hæc erat fragilitatis; illa obdurato animo. Sylveira hic.

Pater dimitte illis, non enim ſciunt, quid faciunt. Luc. 23. 34. Miſericorditer iis ſubvenit gratia Salvatoris; & omnis culpa eſt mitior; faciliuſque meretur veniam, quæ ab ignorantia, quàm quæ à malitia ſumit exordium, Sim. Caſſ. hic.

Tanto conſenſu omnes peccata ſequimur, quaſi ſummi conſilii conſpiratione peccemus. Salvianus l. 4. de Prov.

§. XI.

Peccantium malitioſè varii actus.

Num. I.

Peccator excuſat, tuetur, peccatum.

P*Rotegunt umbræ umbram ejus*. Job 40. 17. (ſcilicet Behemoth.) S. Gregor. l. 33. mor. c. 5. umbram umbræ ejus protegunt, dum nequiſſimorum facta nequiores perverſis patrociniis tuentur. Sed tales quique, tantò apertiores hoſtes Dei ſe exibent, quantò majores ſunt patroni vitiorum. Pinna Eth. 216.

Corpus illius quaſi ſcuta fuſilia, compactum ſquamis ſe prementibus. Job 41. 6. Corpus diaboli eſt congregatio malorum; quæ ſunt occupationes ortæ à primo homine; quem cùm Deus reprehenderet, ſe excuſavit, dicens, *mulier, quam dediſti mihi &c.* Gen. 3. 12. Act. 9. 18. de S. Paulo dicitur; quod in ejus converſione *ceciderunt ab oculis ejus tanquam ſquamæ, & viſum recepit*. In quo ſignificatur, culpam ſuam agnoviſſe, nec mala ſua vanis excuſationibus texiſſe. Ut piſces bene condiantur, priùs ſquamis nudantur: ſic oportet animas ſquamis excuſationum mundari, quæ in pœnitentia condiendæ ſunt. Hinc rogabat David: *non declines cor meum in verba malitiæ; ad excuſandas excuſationes in peccatis*. Pſ. 140. 4. Quot rationes inquirit peccator, ut perpendit S. Bernardus, ad excuſandum ſe! Primùm dicit, non fecit. Quòd ſi ſe convictum advertit dicit: feci; ſed bene feci. Si verò malè feciſſe convincitur, dicit: ſi multum malè feci, non feci mala intentione. Tandem ſe excuſat: diabolus me decepit; ille homo mihi perſuaſit. Semper ſcuta quærit, quibus ſe defendit. Diez 2. p. Quadr. D. Septuag.

Os eorum locutum eſt ſuperbiam. Pſ. 16. 10. Benedixit, tantum ore, non etiam corde, locuti ſunt: quia ſceleratorum mors eſt; illa frequenter ſermone defendere, quæ noſcuntur conſcientia teſte damnare. Caſſiodorus hic.

Non me demergat tempeſtas aquæ, neque abſorbeat tempora profundum, neque urgeat ſuper me puteus os ſuum. Pſ. 68. 16. Nullum in humano genere malum pernicioſioris eſt criminis, quàm defenſio pravitatis. Offenſio quippe Dei meretur iram, excuſatio provocat ad vindictam. Hoc ſanè præcavebat David vitium, cùm dicebat: *non me dermegat &c.* Nam, cùm peccat homo, quaſi in puteum labitur: cùm verò peccata defendit, os putei ſuper eum, nè pateat egreſſus urgetur. B. Petrus Dam. l. 1. ep. 18.

Dabis eis ſcutum cordis. Thr. 3. 65. Cùm verba prædicationis audiunt, nulla correptionis jacula penetrare permittunt: quia in omni peccato, quod faciunt, ſcutum ſuperbæ defenſionis, aut pravæ negationis, ſibi opponunt. Nam dum quis talium de reatu ſuæ iniquitatis arguitur; non mox cogitat, quomodo culpam corrigat; ſed quid in adjutorium ſuæ opponat defenſionis. Nulla igitur veritatis ſagitta penetratur; quia verba ſenctæ correptionis in ſcuto excipit pravæ defenſionis. Hoc ſcutum primus homo tenuit; qui requiſitus, cur lignum vetitum contigiſſet? ad ſe culpam retulit, ſed ad mulierem. Gen. 3. 13. quam Dominus ei dederat: & reatum ſuum obliquè ad authorem dati iniquè retorſit, quod ei mulierem dederat. Hoc ſcutum etiam requiſita mulier tenuit, neq; ipſa ad ſe culpam inflexit; ſed ſerpentis perſuaſionibus replicavit: volens & ipſa reatum ſuum in Creatorem inflectere; quòd illic intrare ſerpentem, perſuaſurum talia permiſiſſet. S. Paſchaſius hic.

Lavit manus. Matth. 27. 24. Chriſtum morte condemnat, ſententiam profert; & ſe innocentem in morte Chriſti dicit. Etiam Sacerdotes v. 4. innocentes eſſe volunt: *quid ad nos, tu videris*. Pretium obtulerunt, & ſolverunt proditori; accuſant coram Pilato; cogunt, ut crucifigatur: & tamen adeò innocentes ſe indicant, acſi nihil deliquiſſent. Quivis delinquentium ſe reputat innocentem, quia non commiſit crimina omnium. Alvarez in Gen. 37. 22. Illuſtr. 62.

Num. II.

Peccator innocentem ſe dicit; affinis præcedenti.

Manuſque veſtras ſervate innoxias. Gen. 37. 22. Hæc Ruben, ut fratres à cœde ſervaret. Sed audi Ruben: ſi Joſeph fame oppreſſus in ciſterna pereat, quomodo innoxii erunt fratres? Ea eſt impiorum fiducia; ut, qui minùs ſæviunt, reputentur innocentes; eò quòd non ſint atrociores. Alvarez antècit.

Gratias tibi ago, quia non ſum &c. Luc. 18. 11. Qua fiducia ſe coram Deo innocentem jactat, ſi tumet ſuperbia; dùm omnium hominum vitia in ſe uno non videt, omnibus carere aſſerit. Id. ib.

Num. III.

Peccat ob rem vilem.

Verè mendacium poſſederunt - vanitatem, quæ eis non profuit. Jer. 16. 19.

Venatione ceperunt me, quaſi avem inimici mei, gratis. Thren. 3. 52. Loquitur in perſona peccatoris, & erubeſcit, ſimilem ſe fuiſſe avi, ab aucupe miſerè deceptæ? & quo illico? *gratis* unius milii grano ineſcatæ. Quid ſunt terrena omnia, malo æterno, quod peccando incurritis, niſi granum milii? Segneri ſ. 1. die Cinerum.

Violabant me propter pugillum hordei & fragmen panis. Ezech. 13. 19. Vide hoc titulo ſuperiùs §. 4.

Num. IV.

Delectatur peccato.

Bibit quaſi aquam iniquitatem. Job 15. 16. Lyran. iniquitatem, ſicut aquam, bibit, qui committit peccata abſque fræno timoris: ille enim, qui bibit vinum, quia timet inebriari, bibit temperatè; ſed bibens aquam hoc non timet. *Quaſi aquam &c.* id eſt, qui pro nihilo, & abſque aliqua obſervatione, iniquitatem committit: qui enim bibit vinum, cum aliqua obſervatione bibit, nè inebrietur. S. Thom. Aqu. lect. 2. hic.

Comedunt panem impietatis. Prov. 4. 17. id eſt, impietate delectantur, & paſcuntur quaſi pane: & *vinum iniquitatis bibunt*. ib. id eſt, ità delectantur in iniquitate, ſicut in vino. Hugo Card. hic. In actione ſcelerum iniqui quaſi epulis delectantur. V. Beda hic.

Num. V.

Peccator præſumit.

Quàm magna multitudo dulcedinis tuæ Domine, quam abſcondiſti timentibus te. Pſ. 30. 20. Orig. t. 1. in Ezech. notat, abſcondi dulcedinem hanc non diligentibus, id eſt, perfectis viris, ſed *timentibus*, id eſt, qui parum in virtute profecerunt. His utiliter abſconditur; nè præſumptionem ingerat: & manifeſtatur juſtitia; ut utiliter timeant. Parvuli, ait Origenes, non poſſunt cum emolumento ſuo diſcere, quòd amentur à patre; nè diſſolvantur, & deſpiciant bonitatem Dei. Pinna Ethol. 64.

An oculus tuus nequam eſt, quia ego bonus ſum? Matth. 20. 15. id eſt, quia ego punire homines differo, & peccantibus pœnitentiæ ſpatium concedo; tu me peccatis laceſſis? Id. Ethol. 43.

Et oſculatus eſt eum. Matth. 26. 49. Theophylactus: cùm ſciret bonitatem Domini, audebat illum oſculari. Ex ſumma bonitate arripuit audaciam: quia Jeſus bonus, ille malus. Sylveira hic q. 7.

Num. VI.

Peccator docens peccare.

Beatus vir, qui non abiit &c. Pſ. 1. In proceſſu malorum tria conſideranda ſunt. 1. deliberatio de peccato; & hoc in cognitione. 2. Conſenſus, & executio. 3. Introductio aliorum ad ſimile; & hoc eſt peſſimum. S. Thom. Aqu. hic.

Homo occiditur in hominis voluptatem: & ut quis poſſit occidere, peritia eſt, uſus eſt, ars eſt. Scelus non tantùm geritur; ſed & docetur. Quid poteſt inhumanius, quid acerbius dici? S. Cyprianus Carth. ep. 2.

Num. VII.

Peccator odit juvare volentes.

Magna eſt velut mare contritio tua; quis medebitur tui? Thr. 2. 13. Furentes fluctus, tempeſtate commotum mare, quis Neptunus audeat componere? accipiet pro mercede naufragium. Baeza t. 2. l. 7. c. 2. §. 2.

Occurrerunt ei duo habentes dæmonia de monumentis exeuntes. Matth. 8. 28. Summa miſeria illius peccatoris, qui in eos exurgit, à quibus medela ei porrigebatur. A dæmonibus obſeſſi miſeri homines, nudi, ab omnibus deſerti, ſine omni auxilio inter fœtida ſepulchrorum cadavera cubabant. Et quis illorum miſeretur, dum omnes auxilii vias ſibi præcludunt, in omnes tranſeuntes crudeles, & hoſtiliter ſævientes. Quot etiamnum ſunt tales dæmoniaci, homines peccatorum fœtoribus

ribus incubantes, quaſi æternæ jam morti deputati, qui feritate ſua eos perſequuntur, à quibus medelam deberent ſperare. Baeza ib.

Num. VIII.

Peccator delinquit admonitur.

Quare maledicit canis hic mortuus Domino meo regi? vadam, & amputabo caput ejus. Et ait rex-dimittite eum &c. 2. Reg. 16. 9. 10. Non habet veniæ locum, qui delinquit admonitus. Caſſiodorus 4. var. 29. Semei graviter injurianti à Davide parcitur; non item dum 3. Reg. 2. 46. monitus non egredi ex urbe, egreſſus eſt. Naxera in Joſ. c. 22. §. 21.

Num. IX.

Peccator ſolatia quærit.

Reſurrectionis dogma lædit vitæ improbitas, dilacerat immortalitatem animarum, & judicium, & multa alia: inducit fatum, neceſſitatem, negationem providentiæ. Anima enim multis malis immerſa has ſibi conſolationes excogitare attentat; ut nè, cogitans eſſe judicium, contriſtetur; & ſitum eſſe in nobis, facere malum, aut facere bonum neget. S. Chryſoſt. hom. 7. in Acta.

Qui ſibi conſcii ſunt turpiſſimarum actionum, quibus graves pœnas meriti ſunt; odio judicii tollunt Reſurrectionem; & pro eo, quod cupiunt, varias cogitationes ſibi fingunt. S. Greg. Naz. or. 3. de Reſurr.

Nonnulli æternitatem pœnarum Inferni negarunt; ut ſuis perditis moribus hanc pollicerentur impunitatem. S. Aug. de Civ. l. 21. c. 18.

§. XII.

Peccator palliat mala ſpecie boni.

Ex Veteri.

C*Ur præcepit vobis Deus, ut non comederetis?* Geneſ. 3. 1. Curatoris ad ſpeciem ſtudia imitatur, cùm oſoris animum gerat. S. Baſil. Seleuc. or. 3. humanitatem ſimulat, cùm ad cœdem accurrat; & commiſerationis obtentu conatur ſervum cum Domino committere. Evæ, ad ſpeciem, cupit divinitatem; ſed quærit imperium ſibi. Naxera in Joſ. 4. §. 24.

Egrediamur foras. Gen. 4. 8. In agrum. Qua cauſa? animi, & recreationis, & colloquii fraterni gratia. Marchantius D. 7. Pentec.

Noſti Domine mi, quod parvulos habeam teneros &c. Gen. 33. 13. Parvulorum cauſam videtur agere, & tardare greſſus: non ſui commodi ſtudio, ſed alienæ ſalutis deſiderio. Sed patet, ſibi conſuluiſſe. Cur non ait? vides, quòd claudicem. O quàm noſtros defectus legimus, & ignoramus, quàm aliorum, etiam occultos ſcimus. Parvulorum imbecillitatis colore ſibi indulget, & ſpecie charitatis laborem celeritatis refugit. Cajetan. claudicabat enim; & propterea moderandum cenſuit iter ad commodum proprium; & non ſolùm ad commodum gregis, & filiorum. Naxera in Joſ. 4. §. 24.

Non poſſumus facere, quod petitis; nec dare ſororem noſtram homini incircumciſo. Gen. 34. 14. Corripit hypocriſis in domo Jacob Patriarchas; & ex his eum diligit, qui Levitarum propugnando generi deſtinatur: nec uni necem intentat; ſed urbis excidium molitur. Non hic jejunat hypocriſis; ſed ſacrificat, ut ſæviat. Nihil in illo fidei rudimento apud Patriarchas ſanctius circumciſione. Et ea potiſſimum abuti audet hypocriſis in libidines ſuas. Mactentur adulteri; ſed telo, non cultro; Caini gladio, non Abrahæ. Oliva fer. 4. D. 3. Quadr.

Filii Ruben, & Gad, & dimidia tribus Manaſſe, armati præcedebant filios Iſrael. Joſ. 4. 12. Putares, exercitus occupaſſe frontem, ut fratrum vitæ, & ſaluti, etiam proprio detrimento conſulerent. Moyſen orant; ut uberrimam ante Jordanem regionem illis in hæreditatem largiatur; utque votis annuat, promittunt. Num. 32. 17. *nos ipſi armati, & accincti, pergemus ad prœlium ante filios Iſrael; donec introducamus eos ad loca ſua*. Naxera hic §. 24.

Pepercit populus melioribus. 1. Reg. 15. 15. Et cur? ut immolarentur Deo. Perſonata virtus eſt, quæ ſordidam obtegit avaritiam honeſto velo Religionis. Velloſo in Judith. 1. 12.

Saul *fecit eum* (David) *tribunum ſuper mille viros*. 1. Reg. 18. 13. addit animos v. 17. *eſto vir fortis; & prœliare bella Domini*. Honeſtum ſanè pallium odii, quo v. 11. *putans, quòd configere poſſit David*. Sed quia propudium erat, præmi à rege inſontem militem; tribunatu donat, ut ſcelus tegat. Dicebat enim v. 17. *ſit ſuper eum manus Philiſtinorum*. Velloſo in Judith. 2. 3.

Congrega reliquam partem populi. 2. Reg. 12. 28. Ita Joab, urbe Rabath obſeſſa, regem Davidem monet, civitatem obſideat; quò omnis illi victoriæ gloria adſcribatur. Quid ad ſpeciem modeſtius; Joab de triumphi plauſit nihil ſibi adſcribi velle videtur? ſed omnem in David victoriæ gloriam transferri. Sed audi Carthuſianum hic: hoc Joab denuntiavit ex quadam verſutia, adulatione, & ambitione: quia ambitioſus erat; & regi complacere deſiderans, gratiam ejus captavit; ut in ſuo firmaretur officio. Naxera in Joſ. 4. §. 24.

Quis me conſtituat Judicem ſuper terram? 2. Reg. 15. 4. Studium, & animum ſubveniendi Reipublicæ oſtendebat: at verò inaudita quadam regni cupiditate conflagrabat. Paoletti D. 17. Pent.

Prædicate jejunium. 3. Reg. 21. 9. Hujus tenoris Jezabel expedivit literas, cùm Achab vineam Naboth obtinere non poſſet. Rupertus: quantum fuit in cœlo ſpectaculum, dum tam crudelem cruorem ſitiendo callidi ſimulatores prædicarent jejunium. Paoletti Dom. 17. Pent.

Juravit, - quòd dafenderet ſe. Judith 1. 12. Injuriam tegit honeſto nomine defenſionis. Velloſo hic.

Virum ſanguinum, & doloſum, abominabitur Dominus. Pſ. 5. 7. S. Baſilius M. truculentum dicit eum, qui, prætextu æquitatis, internam malitiam celat. Apud Did. Nyſſ. f. 2. D. Palm. §. 5.

Ex Novo.

Pallium malitiæ Judæorum.

Dicebant autem: non in die feſto. Matth. 26. 5. Statuerunt id, non ob feſti religionem, ſed populi metum. S. Hieron. non ſtupent devotioni, ſed facinori. Theophylatus: non timebant Deum, ſed plebem. Sylveira hic.

Ut eum morti traderent. Matth. 27. 1. Inquierebant teſtimonia, ut zelo juſtitiæ puniretur, quem ipſi zelo invidiæ ſectabantur? & juſtitiæ velamento invidiam, & animi crudelitatem, palliare tentabant. Sim. Caſſ. l. 13. hic.

Non licet eos mittere in corbonam. Matth. 27. 6. Notant S. Hieron. & Paſchaſ. Sacerdotum hypocriſis: ficto religionis ſtudio timent mittere illam pecuniam in commune oblationum ærarium; & audacter ſummum omnium nefas devorabant, Filium Dei occidentes. Sylveira hic.

In ſepulturam peregrinorum. Matth. 27. 7. Hoc fecerunt, miſericordiam ſimulantes; ſed, ſecùndum Hieronymum, eorum intentio fuit, Chriſtum diffamare: quatenus ex occaſione illius agri, & ſepulturæ, ſemper maneret memoria venditionis, atque turpiſſimæ mortis Chriſti. Sed divina ordinatione hoc factum eſt ad memoriam impiæ venditionis, & juſtæ ultionis Judæ; ac innocentis traditionis, Paſſioniſque Chriſti. Dion. Carthuſ. hic.

Ut non remanerent in cruce. Joan. 19. 31. Peſſima ſuperſtitio Judæorum; qui opinabantur contaminari diem Sabbatum, ſi ſtarent in patibulo corpora damnatorum: ſed contaminationem mentis, ſed non videbant, qui Chriſtum injuſtè damnaverant. Sed ipſi allegabant Præſidi reverentiam Sabbati: corde tamen magna malitia tenebantur; nè propter ſigna facta Chriſto moriente, in Sabbati quiete tumultus in populo naſceretur; & ex viſo in cruce corpore turba facilè mobilis moveretur: & præcavebant ad illud corpus reverentiam fieri propter ſigna terrentia. Sim. Caſſ. lib. 13. hic.

Judæ.

Quid vultis mihi dare? Matth. 26. 15. Cajetanus hic. Rationi conſentaneum eſt, ut Judas ſe ſcandalizatum dixerit de Magiſtro ſuo: & quòd hactenus putaverit ipſum eſſe ſpiritualem virum; ſed quod nunc perdidit bonam famam de illo: quia videt illum in tanta ſenſualitate; quod unguento pretioſiſſimo mulieribus manibus uſus eſt; non ſolùm in capite, ſed etiam in pedibus. Naturale ſiquidem eſt hominibus ſub aliquo colore palliare factum iniquitatis propriæ; & præcipuè talis; ſcilicet offerendo proditionem proprii Magiſtri. Sylveira hic q. 8.

Quare hoc unguentum non veniit trecentis denariis, & datum eſt egenis? Joann. 12. 5. Si unguentum effundatur, honorat magiſter; ſed aliquid lucri Judas ammittit. Theophylactus ad Marci 14. Adversùs mulierem indignabatur, propter avaritiam, & turpe lucrum. Naxera in Joſ. 9. Paragr. 24. Avarus miſericordiæ viſcera in pauperes fingit; ovina veſte ſe contegit lupus; cordis rabiem ex lucri occaſione amiſſa zelo exteriori charitatis veſtivit. Unguentum, ò miſer! trecentis æſtimas denariis; & Magiſtrum triginta tradis argentis? Eſcobar t. 2. Perſ. Chr. lib. 10. ſect. 2. Nunquam virtus magis laceſſitur, quàm cùm ſuis armis oppugnatur. Ut ſuam avaritiam ſordidus Judas palliaret, cauſam pauperum prætexit. Non invenit, quò meliùs illam religioſam piæ mulieris actionem oppugnaret; quàm alterius mentitæ virtutis fucato colore. Did. Nyſſ. fer. 2. D. Palm. §. 5.

Sed quia fur erat. Joan. 12. 6. Rupertus: furtum inferebat honeſto nomine? id eſt, egenorum palliavit cura. Sylveira hic. tom. 5. l. 7. c.

Herodis, & Caiphæ.

Ite, & interrogate diligenter de puero. Matth. 2. 8. Gloſſa hìc: Herodes devotionem promittit, ſed gladium acuit: malitiam depingens colore humilitatis, finxit ſe vultu, & verbis, adorare eum, quem invida mente cogitabat occidere. Eccl. 19. 23. *eſt, qui nequiter humiliat, ſe, & interiora ejus plena ſunt dolo.*

Cùm inveneritis, renuntiate mihi. ib. Sacrificare cupit; ſed infantem, non infanti. Unam advocat hypocriſim Herodes, ut Chriſtum occidat; ratus reliquorum ſcelerum futurum irritum apparatum. Oliva ſer. 4. Dom. 3. Quadr.

Expedit nobis, ut unus moriatur homo pro populo. Joan. 11. 50. Cajet. palliatur judicium ſpecie communis boni præponendi bono particulari, nulla facta mentione de juſtitia, deque innocentia. Nihil iniquius, nihil lethale magis Reipublicæ, aut communi bono, quod ſimulas; quàm ſub prætextu, aut ſimulatione juſtitiæ, uti poteſtate ad affectus animi explendos: ſicut Caiphas boni prætextu uſus poteſtate ad Chriſtum de medio tollendum, propter invidiæ propriæ ſatietatem. Eſcobar t. 2. Perſ. Chr. l. 9. ſect. 2. obſ. 5.

Aliorum.

Abſit à te Domine: non erit tibi hoc. Matth. 16. 22. S. Chryſoſt. hom. de negat. Petri: ut Jeroſolymam non aſcenderet, orabat: quòd Judæorum minas non ferret. Miſerationis larva ignaviam ſuam texit: benevolentiam ſimulavit eſſe; quòd timor erat. Et ità benefactori ſuo tum præſentibus ſatisfeciſſe, & officii partes expleviſſe, putavit; cùm ſuum metum celavit. Didacus Nyſſenus Pol. cœl. p. 1. l. 8. c. 8.

Quid facitis, quod non licet in Sabbatis? Luc. 6. 3. Hì phariſæi ſub fuco, & zelo obſervantiæ legis, ſuam tegunt malitiam, & invidiam. Stella hìc.

Rogo te Pater Abraham, ut mittas eum in domum patris mei. Luc. 16. 27. Semel pro ſe, bis pro fratribus, ſupplicat putates, non tam gravi flammarum incendio, quàm zelo alienæ ſalutis aduri. Sed audi Cajetanum: non proveniunt iſtæ preces ex bono affectu ad ſalutem fratrum. Quoniam damnati habent voluntatem firmatam ad malum; ſed proveniunt ex affectu ſuperbiæ. Videbat enim divites multos ſalvari; & propterea appetebat ſuos fratres evadere miſeriam: ut vel ſic in ſuis fratribus exaltetur. Naxera in Joſ. 4. §. 24.

Saule, Saule, quid me perſequeris? Act. 9. 4. Nonne alii quoque tunc Chriſtum perſequebatur? inquit Chryſoſtomus; cur ego tota in Saulum congeritur injuria? quaſi is untis, ſoluſque, Chriſtum petat? Reſpondet Chryſoſt. medio zelo vehebatur, nondum ſatiatus cæde Stephani. q. d. quòd Chriſtus ſuas, ſuorumque injurias, præcipuè in Saulum referebat, cauſa erat; quia ille zelo virtutis, ut videbatur, ad inferendum exitium virtuti, invehebatur; hoc verò eſt, quod Chriſtum ægrè habebat. Did Nyſſ. ſer. 2. D. Palm. §. 5.

Cùm mala ſit omnis malignitas; peſſima tamen eſt hujuſmodi mala ſpecies; quæ ſub ſpecie ſanctitatis ſuæ exercet injurias; ſæpe enim quando ſævit in proximum ex vitio iracundiæ, vel veneno invidiæ, fingit ſibi cogitatio, quòd faciat illud pro zelo juſtitiæ. Richardus à S. Vict. in Pſ. 25.

Peccatores ſcrupuloſi in parvis, non verò magnis.

Vide tomo 1. C. tit. 27. Conſcientia §. 4.

§. XIII.

Miſcellanea.

VEneruntque duo Angeli Sodomam veſpere. Gen. 19. 1. Ipſum tempus, vel hora, viſitationis triſtiſſimæ, peccatorum cauſæ congruit. Abraham meridie viſitatus eſt. Rupertus l. 6. c. 6. in Gen.

Non reſurgent impii in judicio. Pſ. 1. 5. Non dixit, non reſurgent impii, ſed in judicium non reſurgent; verùm in condemnationem: neque enim redargutionibus indigent, cùm eorum impietas manifeſta ſit; ſed ſupplicium ſolum expectant. Quemadmodum enim homicidas in flagranti crimine captos, non ut redarguantur, judices in judicium trahunt; ſed ut ſententiam legibus congruentem contra illos pronuntient; eodem modo etiam, qui impietati aſſuevere, ſtatim poſt reſurrectionem pœnam ſuſtinent; non in judicium adducti, ſed ut judicii ſententiam accipiant. B. Theodoretus hìc.

Odiſti omnes, qui operantur iniquitatem. Pſ. 5. 7. Non dixit, qui operati ſunt: quia tantum in judicio damnabuntur, qui uſque ad finem vitæ ſuæ crimine ſe nefando commaculant. Caſſiodorus hìc.

Tu ò dilecte, quando in aliqua fueris calamitate, nè dicas: Deus mei oblitus eſt; ſed quando fueris in peccatis, & omnia tibi feliciter ſuccedunt. S. Chryſoſt. in Pſ. 12.

Innumeros dies deflent homines familiarium obitus, pecuniarum damnum: quòd autem animam ſingulis diebus amittamus, nè cogitamus quidem. Idem hom. 8. in 1. Corinth. 2.

TITULUS XV.

PECCATUM.

§. I.

Symbola.

NE unquam obdormiam in morte. Pſ. 12. 4. id eſt, in peccato. Dormitat in morte, id eſt, peccato, qui frequenter labitur, & frequenter reſurgit. Dormit, qui, cum ceciderit, non reſurgit. Obdormit obſtinatus; qui peccatum ſuum defendit; nec de facili excitatur. Hæc tria notantur Eccl. 43. 22. *frigidus ventus Aquilo flavit, & gelavit cryſtallus ab aqua.* Aqua dormitationem, glacies dormitionem, cryſtallus obdormitionem, ſignificat. Hæc eſt triplex mors, ſcilicet delectationis, conſuetudinis, obſtinationis; quæ notatur Thr. 3. 53. *lapſa eſt in lacum vita mea; & poſuerunt lapidem ſuper me.* In lapſu notatur delectatio, in lacu conſuetudo, in lapide obſtinatio. Hugo Card. hìc.

Hi in curribus, & hi in equis. Pſ. 19. 8. Currus malus ſuperbia. Ex. 15. 4. *Currus Pharaonis &c.* Equi: divitiæ, nobilitas. Ira Nahum 2. 3. *igneæ habenæ curras.* Equi rixa, contumelia, avaritia. Judic. 1. 19. *falcatis curribus abundabant.* Equi amor parentum, ambitio dignitatum, Luxuria. Joſ. 11. 9. *curruſque combuſſit igni.* Equi ventris ingluvies, veſtis mollities. Hugo Card. hìc.

Crinibus (Vulgata *funibus*) *peccatorum ſuorum unuſquiſque conſtringitur.* Prov. 5. 22. Capilli pro vitiis accipiuntur. S. Iſidorus de offic. Eccl. 2. c. 16.

Manus veſtræ ſanguine plenæ ſunt. Iſ. 1. 15. Sanguine, id eſt, ſceleribus. Sanguis in Prophetis eſt Symbolum peccati, ut patet v. 18. Et Oſ. 4. 2. *Sanguis ſanguinem tetigit.* Ubi S. Greg. mor. l. 13. c. 3. ſanguis ſanguinem tangit, cùm culpa culpam cumulaverit. Tum quia ſanguinis effuſio, ſeu homicidium, graviſſimum eſt peccatum; tum quia ſangunis eſus Judæis erat vetitus, & deteſtabilis. Levit. 7. 27. Cornelius hìc.

Ecce ego do coram vobis viam vitæ, & viam mortis. Jer. 21. 8. Tropologicè via vitæ eſt ſtudium virtutis, & legis Dei; via mortis eſt peccatum, ac legis, & voluntatis Dei, prævaricatio. Utramque Concionatores ſæpe populo ob oculos ponant: ut, cùm multi ſint vocati, pauci electi; cumque multi ingrediantur viam mortis; quiſque amans ſalutis ſuæ ſatagat cum paucis fugere de incendio Sodomæ, & ſalvare animam ſuam; ut per viam vitæ ad vitam æternam evadat. Cornelius hìc.

Oppoſuiſti nubem tibi. Thren. 3. 44. Peccata vocantur nubes 1. quia ſunt quaſi atri vapores aſcendentes ex pravo corde, quaſi ex paluſtri terra. 2. quia ſolis, id eſt Dei, aſpectum, & gratiam adimunt. 3. quia, ſicut ex nubibus grandines, tonitrua, & fulmina prodeunt; ità ex peccatis proſilit, ira & pœna Dei. 4. quia ſicut nubes diſpeſcunt cœlum à terra; ità peccata ſeparant hominem à Deo, cœlo, & Angelis. Cornelius hìc.

S. Auguſt. ſ. 15. de Verb. D. ſecundùm Matth. & S. Gregor. mor. l. 32. c. 12. docent: *Undecim* eſſe Symbolum peccati: quia hic numerus unitate tranſgreditur Denarium legis divinæ. Cornelius in Matth. 18. 22.

Pannos, quibus Chriſtus in præſepi obvolutus fuit, fuiſſe peccata carnis noſtræ, ait S. Chryſoſt. hom. de Nat. S. Joan. in loca quædam S. Lucæ.

Binarius, quia ſecundus eſt, & primus ab unitate recedit, Peccatum ſignificat, quo à primo bono deviatum eſt. Richardus à S. Vict. tr. Expoſit. l. 2. c. 5.

§.* II.

Peccatum fuge, quia illud Deus infinitè odit; quod cognoſcitur.

Num. I.

Ex pœnis.

POſt dies ſeptem ego pluam ſuper terram quadraginta diebus, & quadraginta noctibus &c. Gen. 7. 4. Quid in hoc (diluvio) maximè intendit Deus? hoc ſcilicet: ut ſcirent ventura ſæcula; quantum ille peccatis adverſetur. Rupertus l. 9. cap. 16. in Gen.

Nihil poſſet cogitari, quin Deus fecerit propter odium peccati: ipſe enim propter peccatum fere diſſipavit omnia opera ſua, ſcilicet totum Mundum per diluvium. Alii reges, & potentes, in præjudicium, odiumque ſuorum inimicorum, depopulant terras eorum: Deus autem diſſipavit terram propriam: quia peccatum intraverat terram ſuam. S. Bonaventura l. diæt. ſat. c. 1.

Juſtitia, & ira Dei, eſt cauſa omnium ferè bonorum, quæ fiunt in Mundo: ſi enim non eſſet vindicta peccatorum, pauci præſtarent ſe dignos cœlo. Primum opus divinæ juſtitiæ, ſtrages Angelorum; nulla habita ratione multitudinis, pulchritudinis, excellentiæ; boni, quod ex eorum ſalute proveniſſet; viſionis beatæ, amoris, laudis perpetuæ: malorum, quæ ſciebat ex damnatione eventura, æternas blaſphemias, lapſum humani generis. Poterat omnia mala iſta præcavere, & omnia ſupra dicta bona ſalvare; ſi vel unius horæ ſpatium ad pœnitentiam illis conceſſiſſet. Sed tam vehemens, & velox ira fuit Dei; ut nè quidem momentum illis conceſſerit. S. Hieron. l. 2. contra Jovinianum: ſi altiſſima illa ſublimitas cecidit; quis cadere non poſſit? *Vidi impium ſuperexaltatum, & elevatum, ſicut cedros Libani: & tranſivi, & ecce non erat, & quæſivi eum, & non eſt inventus locus ejus.* Pſ. 36. 35. 36. Secundum opus punitio peccati Adami. 1. cum tota poſteritate ſua ſpoliatus fuit gratia divina, jure regni, cœlo immortalitate, paradiſo. Si ob crimen perduellionis principes virum nobilem, & omnes ejus poſteros, privaret ſuo favore, nobilitate, dignitate, honore, officiis; & mitteret in exilium miſerabili; egeſtate, & mutis calamitatibus conficiendos; gravis pœna videretur. 2. evertit totum illum providentiæ ordinem, & gubernandi rationem; quàm ex ſe Mundo conſtituerat: longè enim alia fuiſſet rerum gubernatio, ſi peccatum non extitiſſet. 3. permiſit Deus ob hoc peccatum totum ferè genus humanum tyrannidi diaboli. Unde factum; ut toto ferè orbe, per aliquot annorum millia, tanquam principes Mundi cultus ſit. Juſtum eſt enim; ut, à quo quis victus eſt, ejus ſervituti ſubiici ſinatur. 4. permiſit infinitam hominum multitudinem ruere in æternum exitium. Tertium Cateclyſmus: quo totus Mundus exceptis octo hominibus, deletus; & unà omnes hominum labores, opeſque everſæ. Magna vindicta, cum civitas aliqua opulenta funditus evertitur, ædibus incenſis, & incolis, omnibus deletis. Erant homines omnibus naturæ donis ornatiſſimi, proceri, fortes, longævi. Maxima multitudo; ut credibili eſt, tunc longè plures homines extitiſſe, quàm hoc noſtro ſæculo. Cùm autem diutiſſimè viverent, & corpore eſſent firmiſſimo; omneſque propagationi intenti, & multi plures acciperent uxores; fiebat, ut intrà trecentos, vel quandringentos annos, in multas diffunderentur myriades, & ſinguli magna implere poſſent regna. Si enim ex uno Jacob Ex. 12. 37. intrà trecentos annos tot procreati fuerunt, ut exercitum ſexcentorum millium virorum à viginti annis, & ſuprà, confecerint; præter mulieres, & parvulos, quorum numerus facilè duplo major erat? cùm tamen homines vix ſeptimam partem illius prioris ætatis attingerent: quanta ſæculo illo primævo per annos 1656. procreata. Deus tamen infinitam hanc multitudinem, & omnia illa ornamenta, nihili fecit. Quartum: Gen. 19. 24. *Dominus pluit ſuper Sodomam, & Gomorram, ſulphur, & ignem de cœlo.* 1. ignis ſulphureus, vel ipſo aſpectu terribilis, odore teterrimo, ardore maximè penetrabili. Unde Scriptura ignem Inferni ſulphereum multis inſinuat. Apoc. 14. 10. Iſ. 30. 33. Pſ. 10. 7. 2. ſubitò oppreſſi, cùm adhuc in lectis ſuis, vel ſomno ſopiti, vel impuritatibus dediti. Nam manè, ſole oriente, clades illata: cùm eadem nocte tota civitas, à minimo uſque ad maximum, ut ait Scriptura Gen. 19. 4. ad ædes Loth congregata, nefandum crimen in hoſpites ejus patrare conata fuiſſet. Itaque valdè veriſimile eſt: nullos, vel pauciſſimos, ex illis ſalvatos. 3. non ſolum adultos, viros, fœminas; ſed infantes quoque, & animantia, abſumpſit ignis ille. 4. incendium tam vaſtum, ut per 72. milliaria in longum, & 19. in latum, quod ex Joſepho, & aliis colligitur, ſe extenderit, & intrà terram penetraverit; eaque profundè exuſta magnum ſinum, velut maris alveum, in ea effecerit: qui mox aquis confluentibus impletus, ingentem lacum conſtituit. Nihil in eo poteſt vivere; unde & mare mortuum vocatur: regio antea inſtar paradiſi amœniſſima. Gen. 13. 10. Leonardus Leſſius de perfect. div. c. 22. de div. nom.

Num. II.

Nec templis Deus ob peccatum parcit.

A ſanctuario meo incipite. Ezech. 9. 6. Deus præcepit Angelis occidere quoſcumque Jeroſolymis: nè quis putaret, habiturum ſe in divino ſanctuario aſylum. S. Iſidorus Peluſ. lib. 1. epiſt. 73. Mirari te, dixiſti qui fiat, ut Deus, qui terræmotum immittit, templis ſuis minimè parcat. Certam hujus rei in divinis libris declarationem habes: nam ut ſanctæ arcæ minimè perpecit; verùm eam unà cum ipſis: Sacerdotibus, qui deliquerant, barbaris dedidit; & urbem ſanctificationis in conculcationem Gentibus addixit. 1. Reg. 4. 11. ità nè nunc quidem ab omni labe puris myſteriis parcit. Ut, dum ſuis aulis minimè parcit; terrorem iis, qui peccant, iniiciat; atrociorem videlicet pœnam, ob ea, quæ agunt, expectantibus. *Ulula abies, quia cecidit cedrus.* Zach. 11. 2. 4. Reg. 25. 9. permiſit Deus conflagrare templum Salomonis. Rupertus l. 6. de vict. verbi c. 25. non poterat Deus templum ſuum illæſum cuſtodire, qui tres pueros cuſtodivit, planè poterat: ſed erudiendus erat Mundus; ut ſciret, quòd Deus excelſus non pulchris lapidibus, aureiſque parietibus templi manu facti delectetur; ſed fide, charitate, & mundis cordibus: & ille ei eſt optabilis locus. Mendoza in 1. Reg. 4. 11.

Num. III.

Peccati gravitas ex perſona offenſa.

Debebat ei decem millia talenta. Matth. 18. 24. S. Chryſoſt. hom. 62. in Matth. quantum centum denarii à decem millibus talentis tantum, immò verò multò plus ea, quæ in hominem peccata diſtant ab his, quæ in Deum committuntur.

Et tam tremendam Majeſtatem audet irritare vilis pulviſculus, uno levi flatu mox diſpergendus, & minimè recolligendus. S. Bernardus ſ. 16. in Cant.

Una gutta divinæ offenſæ eſt major omni offenſa contra temporalem principem: quia iſte momentaneus, ille verò princeps æternus. Gerſon Alphabeto div. am.

Exceſſus eſt peccatum. Attende, quis Deus? tu quis tu? & agnoſces peccati exceſſum, Oſorius D. 2. Quadr.

§. III.

Peccati gravitas.

Num. I.

Ex vulneribus Chriſti, ejuſque Paſſione.

VUlneratus eſt propter iniquitates noſtras. Iſ. 53. 5. Vide S. Bernardum ſ. 3. Nat. Ex iiſdem cognoſcere poteris peccatorum tuorum multitudinem. Sufficiebat quidem ad totius Mundi delenda peccata minimum Chriſti vulnus, ſicut & minima ipſius ſanguinis gutta: ut quid ergo tot ſuſcepit vulnera? niſi ut ex illis agnoſceres tua contra eum innumera delicta. Nam quia *à planta pedis uſque ad verticem non erat in eo ſanitas; ſed vulnus, & livor, & plaga tumens.* Iſ. 1. 6. ideò etiam in corpore ipſius à planta pedis nihil manſit invulneratum. De Ponte in Cant. 2. Exh. 24. §. 1.

Peccata noſtra ipſe pertulit in corpore ſuo ſuper lignum. 1. Petri 2. 24.

Sine hoc holocauſto poterat Deus tantum condonaſſe peccatum; ſed facilitas veniæ laxaret habenas peccatis effrænibus; quæ etiam Chriſti vix cohibent paſſiones; quæ vix ſceleratos animos à voluptatum fæce avellunt. Vulneri ſanè tam putrido, & antiquarum cicatricum fœtori, non inveniebatur medicamentum conveniens, niſi unguento ſanguinis hujus plaga vetus liniretur, & mala natæ carnis in cruce extenſæ ſiccarentur venena; quæ calcaneo primi hominis, & omni poſteritati ejus, ſerpens ille ſeductor antiquus inſuderat. S. Cyprianus de Paſſ. Chriſti.

Ex conſideratione remedii periculi mei æſtimo quantitatem. Neſciebam (malum meum) & ecce mittitur Virginis filius, Filius Dei Altiſſimi, & jubetur occidi: ut vulneribus meis pretioſo ſanguinis illius balſamo medeatur. Agnoſce, ò homo, quàm gravia ſint vulnera, pro quibus, ſecundùm divinæ ſapientiæ ordinem, neceſſe eſt Dominum Chriſtum vulnerari. Si non eſſent hæc ad mortem, & mortem ſempiternam, nunquam pro eorum remedio Dei Filius moreretur. S. Bernard. ſ. 3. in Natali Dom.

Gravis animæ caſus, qui non niſi Chriſti cruce potuit reparari. S. Bernardus ep. 54.

S. Laurentius Juſt. l. de ligno vitæ c. 4. enumerans, quæ ſint illa, quæ humano cordi poſſint incutere timorem, ait: primò conſideratio vehementiſſimæ Paſſionis Chriſti. Ex qualitate remedii facilè cognoſcitur vehementia languoris.

Quatenus aliter ſalvare nos poſſet; voluit tamen per crucis patibulum reconciliari nos Deo: quatenus ex medicinæ difficultate pondus ægritudinis noſceretur: atque grati efficeremur de munere, quod tanti Redemptoris gratia condonaſſet. Id. de triumph. &c. c. 25.

Neſciebam contumelias, & terrores, & colaphizantem me inceſſanter Sathanam; niſi viderem artem medicinæ tuæ ſimilia ſimilibus curantem; & appenderem in ſtatera hinc calamitatem tuam, illinc iniquitatem meam &c. Drogo Oſt. de Sacr. Paſſ.

Idcircò lignum adversùs lignum, & manus adversùs manum: illæ in quam, fortiter, extenſæ adversùs incontinenter extenſam. Illæ clavis affixæ, atque conſtrictæ, adversùs remiſamque ſolutamque: illæ, orbis fines conjungentes, adversùs eam, quæ Adamum paradiſo exturbavit. Idcircò ſublimitas adversùs lapſum, & fel adversùs guſtum, & ſpinea corona adversùs pernicioſum imperium, & mors adversùs mortem, & reſurrectio propter reſurrectionem. S. Greg. Naz. or. 21.

Qui videns Dominum gloriæ, non ſui, ſed noſtris propriis ſceleribus ſic graviter vulneratum, auderet iterum ſcelera perpetrare? S. Bonav. ſtim. am. p. 2. c. 5.

Quantùm dilexit æternum Patrem, tantùm doluit de qualibet offenſa ejus: & quantum dilexit æterni Patris gloriam, tan-